UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
MAR 5 1919

"SANDARA"
Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kitose viešpatystėse $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 9 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Vasario (February) 27 d. 1919 m. Metai VI.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on February 26 as required by the act on October 6, 1917.

Bavarijoje Revoliucija.

KAREIVIŲ KONGRESAS PASKELBĖ VALDŽIĄ

Christian Science Monitor gavo žinią iš Weimar, Vokietijos, kad darbininkų ir kareivių kongresas Muniche apreiškė proletariato diktaturą ir suformavo centralinę tarybą iš 11 narių, formavimui Tarybų valdžios. Herr Simon paskelbtas naujos respublikos prezidentu.

Spartakiečiai suorganizavo pulkus kareivių ir ginkluotų darbininkų, kurie saugoja viešbučius ir kitas publiškas vietas.

Berline rupinamasi išvengti naujos revoliucijos. Ebert ir Scheideman vis dar Weimare.

FRANCIJOS PREMJERAS CLEMENCEAU PAŠAUTAS.

Francijos premjeras Clemenceau, 76 metų amžiaus, pirmininkavusis taikos konferencijos posėdžiuose tapo pašautas.

Premjerą sužeidė kuomet jis važiavo Paryžiaus gatve automobiliuje. Užpuolikas į jį iššovė 7 kartus, iš kurių 2 kulkos prasibraukė pro premjero drabužius, 2 nubrozdijo kuną, o vieną įsmigo į dešinyjį petį. Gydytojai pripažino, kad žaizda nepavojinga ir premjeras pagis. Jo šoferį viena kulka taipgi lengvai užgavo. Keli žmonės jau areštuota. Sakoma, kad tą niekšystę papyldė bolševikai arba anarchistai.

BERGERIS NUTEISTAS.

Federalis teismas Chicagoje nuteisė 20 metų kalėjiman išrinktąjį soc. kongresmaną Victor Bergerį,, soc. part. sekr. Alolph Germer, Chicago Socialist red. J. L. Engdahl, Krusse ir Tucker. Visi nuteisti už peržengimą špionažo akto. Jų išbilavimui reikalaujama po keles dešimts tukstančių dol.

PROF. SCOTT NEARING IŠTEISINTAS.

New Yorke Federaliame teisme nagrinėta byla profesoriaus Scott Nearing'o, kaltinto rašyme priešvaldiškos literaturos. Po 29 valandų tarimosi vas. 20 jury išnešė nuosprendį, kad Nearing ne kaltas.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on February 26 as required by the act on October 6, 1917.

MONITOR APIE LIETUVĄ.

Vas. 24, Christian Science Monitor patalpino sekantį pranešimą iš savo New Yorkinio biuro:

"Kad Lietuva atsistatydina kaipo savystovė ir demokratinė valstybė ir nori įeiti į Tautų Lygą kaipo Lietuva, bet ne kaipo autonomiška ar kitokia Lenkijos dalis, — yra paskelbta Vincento Jankaus, vice-prezidento Amerikos Liet. T. Tarybos.

"Ponas Jankus pasakė, kad pranešimai iš Berno — buk Lietuva savanoriai leidžianti lenkų armijai užimti Lietuvos teritoriją — yra neteisingi. Jis sako, kad provizionalė Lietuvos valdžia visas pastangas deda kovoti prieš bolševikus, o lenkai tuom naudojasi ir drauge su bolševikais užpuldinėja ir grobia Lietuvą".

Atsakymai iš Lietuvos.

Jieškojusiems savo giminių ir pažystamų Lietuvoje į "Sandaros" redakciją atėjo atsakymai jieškojusiems žmonėms nuo jieškomųjų.

Šiuom tarpu atėjo atsakymai į šių musų skaitytojų pajieškojimus:

1) **S. Novikui**, New Haven, Conn.
2) **K. A. Makarevičiui**, New Haven, Conn.
3) **S. Vyšniauskui**, Newark, N. J.
4) **A. Enik**, Beaverdale, Pa.
5) **A. Augonis**, Portage, Pa.
6) **S. J. Jurša**, Easthampton, Mass.
7) **P. Jaras**, Baltimore, Md.
8) **P. Kalibatas**, Detroit, Mich.
9) **F. Petronis**, Perth Armoy, N. J.
10) **J. Gavėnas**, Rolla, N. Dak.
11) **S. Kiela**, Renwood, W. Va.
12) **J. Aidukaitis**, Pottsville, Pa.
13) **K. Matelionis**, Bridgeport, Conn.
14) **T. Jasudis**, Detroit, Mich.
15) **J. Markunas**, Mystic, Conn.
16) **J. Niaura**, State Farm, Mass.

Beveik visų čia pažymėtų asmenų giminės gerai gyvuoja. Kreipdamiesi pridėkite krasaženklį persiuntimui atsakymų.

Istoriškas Parengimas.

Lietuviai Internacionaliame Festivale.

Vasario 21 ir 22 dd. popiečiais ir vakarais, Bostono Mechanic's salėje tęsėsi koncertas, kurį pildė 21 tautos artistiškos pajiegos. Šis Festival buvo rengiamas karės užbaigimo paminėjimui ir sudarymui fondo suradimui darbo pargrįžusiems iš armijos kareiviams. Festivale apart svetimtaučių dalyvavo pačios gabiausios amerikonų scenos jiegos, jungtinė orchestra ir choras iš daugiau negu 1000 žmonių.

Pėtnyčios ir subatos (vas. 21 ir 22) dieniniuos ir vakariniuos koncertuos buvo kimšte prikimšta publikos, ir tai vertinančios dailę. Numeriuotų vietų Mechanics salėje yra apie 8000, jos visos buvo užimtos ir stačių, ypač vakarais, buvo pilna.

Viso parengimo programas buvo atspausdintas didelėje dailioje knygoje. Ten buvo straipsneliai apie Čecho-Slavokus, Žydus, Armėnus, Lietuvius, Ukrainiečius, Švedus ir kitas tautas. Apie Lietuvą buvo ištisas puslapis puikaus rašto, antgalviu "The voice of Lithuania". Tą Festival aplankė apie 40,000 žmonių ir visi gavo knygą - programą, su aprašymu ape Lietuvą. Vakarais pigiausi įžangos bilietai buvo po $1.00.

Štai dešimt-tukstantinė minia seka programą. Subatos vakare prieinama prie numer. "Lithuanian songs". "Gabijos" choras atmaršuoja ant pagrindų. Sustoja. Salėje tyla. Komp. M. Petrauskas iškelia rankas, sujudina ir pasigirsta lietuviški aidai "Močiut, močiute...", o paskui "Oi tu jieva, jievužia". Griausmingi minios aplodismentai palydi lietuviškas dainas. "Gabijos" choras dar sudainavo "Pasėjau kanapę". Šešios lietuvių poros pašoko "Suktinį" ir "Klumpakojį". Šokėjos buvo tautiškuose rubuose, o vienas šokikas (p. J. Palionis) savo, kaipo Amerikos kareivio rubuose. Už lietuvišku šokius minia dėkuoja aplodismentais.

Pabaigoje chorai ir publika gieda "The Star Spangled Banner". Po kelis vis tautų kareivius atmaršuoja ant pagrindų ir merginos tautiniuose rubuose neša savo tautos vėliavas. Viso 21, Lietuviška vėliava buvo didumu beveik lygi su Amerikoniška. Ją nešė Ona Liutkevičiutė - Kerdiejienė.

Tokiuose parengimuose yra geriausia proga pasirodyti su savo daile ir kultura inteligentiškai publikai. Neužsitarnauja pagarbos tie dainininkai ar d-kės, ką tokiame parengime del mažų priežasčių nedalyvauja, taipgi negalima pagyrt ir tuos, ką buva kviesti, bet neina, ir neprotestuoja, kuomet kas meluoja, buk nevisi kviečiami.

Didžiausią garbė lai buna komp. M. Petrauskui ir visiems dalyvavusiems šiame istoriškame Festivale.

Reikia pastebėti, kad serbų vėliavą nešė serbų tautiniais rubais apsirėdžiusi p-lė Markevičiutė, lietuvaitė.

Taipgi reikia pažymėti, kad paskirtų maršavimui reguliarės armijos kareivių tarpe buvo daug lietuvių ir tuli nežinoję Festivalo programo labai nusistebėjo ir nudžiugo lietuviškas dainas išgirdę ir lietuviškus šokius pamatę Mechanichs salėje.

Kas lankėsi šiame Festivale, tas jo niekuomet neužmirš. — K. N. N.

PREZIDENTAS SUGRĮŽO.

Iškilmingos ovacijos Bostone.

Vas 24 d. 11:46 val. prieš piet į Bostono uostą pribuvo prez. Wilsonas, grįžtantis iš taikos konferencijos, iš Francijos. Visų dirbtuvių švilpinės, visokios dudos buvo paleistos darban. Žmonės spietėsi pažiurėti Wilsono. Gatvės užsikimšo žmonėmis. Saliunai ir didžiuma krautuvių tapo uždaryta. Didžiuma dirbtuvių nedirbo. Prezidentas stačias automobiliuje, skrybėle rankoje, linguodamas atsakinėjo entuziastiškiems sveikintojams. Automobiliuje sėdėjo Wilsono pati, gubernatorius Coolidge ir mayoras Peters. Minios šauksmai "Lai gyvuoja prezidentas" tartum debesius siekė.

Dalyvaujant 8,000 žmonių prezidentas pasakė prakalbą Bostono Mechanics salėje, po ko specialiu traukiniu išvažiavo Washingtonan, vas. 24, 4 v. p. p.

Kuomet prezidentas piešujo, tulų lietuvių pasidarbavimu jam tapo įteiktas bukietas nuo Bostono lietuvių. Tai minėjo angliški laikraščiai.

Skaitant prezidento kalbą laikraščiuose randame minint, kad lenkams, čechoslavokams, Jugo-slavokams ir kitoms Europos tautoms turi but grąžinta laisvė.

Liet. Atstatymo Bndroves Kampelis.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Paskutinėmis dienomis gauta žinių iš Lietuvos, kad Lietuvoje yra Lietuvių valdžia ir diktatorium esąs advokatas Mikas Sleževičius. Kiti ministeriai taip-gi rimti žmonės ir gabūs. Delegacija į Taikos Konferenciją yra išrinkta iš 10 žmonių ir prof. Valdemaras jau Paryžiuje. Bolševikai nugalimi ir traukiasi atgal, Lietuvoje įvedama nauji pinigai — frankai, kaip ir Latvijoje ir Estonijoje.

LATVIAI DARO PASKOLĄ.

Latvija tvarkosi savistoviai, kaip ir Lietuva. Jau sutvarkyti mokesčiai ir daromos paskolos krašto reikalams. Latviai jau baigia sukelti apie $20,000,000 vidujinės paskolos. Lietuviai jau pakviesti į Latvijos Tarybą ir darbuojasi kartu. Latvija ir Estonija jau liuosa nuo bolševikų.

LIETUVAI REIKIA KELTI ČIONAI PINIGŲ.

Matote, kaip latviai darbuojasi. Mes turime taipgi sekti juos ir čia, Amerikoje, kelti kuodaugiausia kapitalo Lietuvos atstatymui. Lietuvai reikės padaryti paskolą, ir mes, iki susinešimai bus atidaryti, čionai surinkę paskolą, galėsime perduoti Lietuvos valdžiai. Dabar darbuokimės, nes pavėluotas darbas nenaudingas. Nėra abejonės — Lietuva bus laisva.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ KELIA PASKOLĄ LIETUVAI.

"Kaip reikalą matai išanksto, buk prisirengęs jį patikti" — sako žmonių prityrimas. Mes matome šiandien, kad Lietuvai reikalinga bus paskola, tai dabar, nelaukdami, renkimės tą paskolą sudaryti ir reikale turėti parengtą.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė renka pinigus tik Lietuvai ir išgriauto jos gyvenimo atstatymui.

L. A. Bendrovės šėras $10., bet negalima pirtki mažiau, kaip penkis. Užtikrintas saugumas ir daugiau, kaip 4 nuoš. už indėtus pinigus. Rašykite šiuo adresu:

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ
Lithuanian Development Corporation,
320 Fifth Ave.,
New York, N. Y.

DIDELIS STREIKAS NEW YORKE.

New Yorke išėjo į streiką 35 fabrikų batų dirbimo darbininkai. Prie streikierių prisidėjo 15,000 žmonių. Visi reikalauja pakėlimo algos iki 40 nuošimčių.

MUŠIAI TIES MAŽEIKIAIS.

Iš Šveicarijos pranešama, kad Lietuvoj, ties mažeikių miesteliu, Kauno gub., tarpe vokiečių ir bolševikų armijos iškilo dideli mušiai. Visi į Lietuvą veržėsi plėšimo tikslais. Mušys tęsėsi kelias valandas ir bolševikai tapo nugalėti.

WILKES-BARRE, PA.

Pranešimas.

ALTS. 55 kp. susirinkimas atsibus kovo (March) 5 d., 7:00 v. v., pas p. J. Vaišnį, 326 Hazle st. Draugai skaitlingai susirinkite ir naujų pasikvieskite, kad galėtume ką-nors parengti.

Juozas Mockevičius,
sekretorius.

L. JAUN. RAT. ŠOKIAI.

Lietuvių Jaunuomenės Ratelis rengia šokius sekančiame utarninke, kovo 4 d. (per užgavėnias). Prasidės 7:30 val. vakare. Bus skiriamos dovanos už atsižymėjimą šokiuose.

Šokiai įvyks Liet. Salėje, So. Bostone. Komitetas.

LIETUVIŲ NAUDAI!

Pirm negu parduosite savo Bondsus, ateikite pas mus ir dasižinokite tikrą dienos kursą!

Mes mokam už bondsus daugiaus negu visi kiti. Ateikite pas mus visi ir persitikrinkite.

Pirkite Rublius, nes jų kaina beveik kasdien kįla!

Centralis Bendras Lietuvių Bankas.

JUOZAS KAVALIAUSKAS, Prezidentas
32—34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

A.L.T. Sandaros Reikalai.

VEIKĖJAI REMIA KULTURINIAI - TAUTINĮ DARBĄ.

Dr. J. Jonikaitis rašo:

Gerbiamieji: —

Siunčiu čionai $5.00 "Sandaros" darbų parėmimui, nes Sandaros poziciją, kaipo tautininkų -demokratų partijos, matau begalo svarbia ir butina. Todel pareiga kiekvieno tautininko šitą musų oficialę partiją remti.

Su augšta pagarba,

Dr. J. Jonikaitis.

City Hospital,
New York, N. Y.

Petras Kazlauskas iš Montello, Mass., lankantis komercijos skyrių Bostono universitete šiuom laiku prie Sandaros darbų parėmimo prisidėjo daugiau negu kas- ors. Jis prisiuntė šėrą $10.00 vertės ir kitą dešimtinę doleriais. Garbė lai buna Sandaros darbų remėjams — apšvietos platintojams, musų liaudies sąmonės tobulintojams.

Jonas Kavaliauskas iš Forest City, Pa. prisidėjo prie tos galingos lietuvių eilės, kuri kovoja už geresnę Lietuvos ateitį, šviečiai musų liaudį ir stiprina joje pasitikėjimą įgyti laisvę savo tėvynei Lietuvai. Gerbiamas Kavaliauskas prisidėjo su auka $10.00 ALTS. darbų parėmimui. Daugiau tokių tėvynainių ir savo sunkaus darbo vaisiais musų tautinėje, politinėje ir kulturinėje dirvoje mes galėtume pasidžiaugti.

Ponas Pauliukas iš Rumford, Me. niekuomet neatsilieka nuo kulturiniai-politinių musų tautos darbų. Ir šį kartą Sandaros darbų parėmimui prisiuntė $3.

Iš A.L.T.S. kuopų

WILKES-BARRE, PA.

ALTS. 55 kuopa auga.

Vas. mėnesyje prie 55-tos ALTS. kuopos prisirašė 28 nauji nariai. Tai vis daugiau susipratę musų kolonijos lietuviai. Jų vardai yra:

Vincas Demikis, Antanas Dingila, Jonas Levonavičius, Juozas Jokimaitis, Vincas Rinkevičius, Kastantas Dakauckas, Jonos V. Šnipas, Pijušas Kulboka, Vincas Burdulis, Jonas Juškevičius, Benis Bačėnas, Jonas Valeika, Antanas Rinkevičius, Stanislovas Pustojus, Jonas Kulikauckas, Jurgis Uždilo, Juozas Uždilo, Juozas Kairaitis, Kazimieras Abraitis, Antanas Bočtauckas, Antanas Juškevičius, Martinas J. Baubonis, Franas Žytkus, Jurgis Ažys, Andrius Baltuška, J. P. Alenskas, Vaclovas Karuža, Juozas Orinta.

Musų kuopa visai neseniai susitvėrė ir jau turi 47 narius, ir augs musų kuopa nes lietuviai darbininkai jau suprato ALT. Sandaros principus. — **J. M.**

CLEVELAND, OHIO.

Pranešimas.

ALT. Sandaros 18 kuopos mėnesinis susirinkimas atsibus kovo 9 dieną š. m. Good-Rich kambariuose po No. 1420 E. 31-mos gatvės. Visi nariai malonėkite susirinkti ir už simokėti Savo mėnesinę ir po $1.00 pasimokėti musų organo išpirkimui, ką jau kiti yra padarę.

R. Kruopis, ižd. rašt.

TAMAQUA, PA.

ALTS. kp. auga.

Pereitą mėnesį prie musų kuopos prisidėjo Aleksandra Vasiliauskas, Petras Jazukevičius, Juozas Matlauskas, Jokubas Jušinskas. Visai kolonijai smagiau, kuomet auga kulturinės lietuvių darbininkų organizacijos — ALTS. — kuopa. — **P. B.**

NEWARK, N. J.

Sandariečių domai.

ALTS. 18 kp. susirinkimas įvyks nedėlioj, kovo 2d. 4 val. p. p., Liet. svet., 182 New York ave. Susirinkimai tampa perkelti iš antro panedėlio į pirmą nedėldienį, kadangi tame laike svetainėje tęsiasi pamokos. Šį kartą visi nariai pasistengkite ateiti ir naujų atsiveskite, nes matote, kaip uoliai sandariečiai dirba apšvietos, kulturos ir politikos srityj. Nepraleiskime šio svarbaus laikotarpio, kuriame **reikia** kovot už Lietuvos laisvę ir musų liaudies apšvietą.

J. Martinaitis, rašt.

FICHBURG, MASS.

ALTS. 53 kuopa veikia.

Musų kuopa nors nedidelė bet veikia pagal savo išgalę. Ji draug su Gardnerio kuopa rengia prakalbas "Sandaros" redaktoriui. Ji platina literaturą ir tuomi prisideda prie musų liaudies apšvietos pakėlimo. Pereitame susirinkime prie kuopos prisirašė p. Kaz. Vaičiunas. — **J. B.**

NAUGATUCK, CONN.

Pranešimas.

ALTS. 57 kp. susirinkimai buna kas pirmas nedėldienis kiekvieno mėnesio Lietuvių svetainėje, ties Linden Park. Sekantys susirink. bus 2 d. kovo, 3 vp. p. Visi nariai malonėkite ateiti ir naujų atsivesti, nes turime pasikalbėti apie savo veikimą, kad neatsiliktume nuo kitų ALTS. kuopų **F. Vilkas,** sekr.

Pataisymas. Musų kuopos narių suraše buvo P. B. Cubaičiutė, bet turi but p-lė **Tubaičiutė.**

F. V.

BRIDGEPORT, CONN.

Reikia persikėlimo blankų.

Vas. 9 d., 1919, ALTS. 15 kp. susirinkime svarstant dalykus, tarp kitko nutarta kreiptis per organą su prašymu, kad Centro Valdyba pasirupintų persikėlimo blankas, kas yra reikalinga organizacijos tvarkos ir narių rekordams, nes kitaip tai nariai tankiai persikelia gyventi į kitą miestą neturėdmi persikėlimo blankos ir gyvena be rupesčio patol, pakol kas vėl pakalbina prisirašyti prie organizacijos. Taip esant daugel kartų organas buna siunčiamas tai vienai ypatai į dvi vietas, nes administracija neturėdama tikro rekordo ir negali taip greitai su tvarkyti, o administr., gavus persikėlimo blanką su mokestimis, bus aišku, kad senas narys persikėlė. Centro valdyba tuomi turėtų pasirupinti.

J. Rugickas.

Bendradarbių Balsai.

KAIP KAS KOVOJA UŽ LIETUVOS LAISVĘ?

Klerikalų spūda lietuvių viešame lauke iškėlė savo partijos nuopelnus ir su dideliu pasididžiavimu kalba: "mes katalikai daugiausiai nuveikiame labo del Lietuvos laisvės, mes daugiausiai aukų surenkame į savo fondą, aukų daugiau surenkame už tautininkus, net penkius sykius, tas reiškia, kad mes katalikai penkius sykiaus daugiau nuveikiame del Lietuvos laisvės, negu kad musų tautininkai".

Šitoksai musų klerikalų pasididžiavimas yra tiktai paprastas burbulas sudrumstame vandenyje, bet abelnai praktiškai žiurint musų gyvenime ir abelnai dėlei Lietuvos laisvės jisai nieko liogiško neduoda, tiktai išvelka pačių klerikalų politišką supuvimą eikštėn. Daugiausiai aukų surinkimas tai nereiškia kad daugiau yra pasidarbuota del Lietuvos laisvės. Visų pirma reikia žinoti, kad ne didesnis aukavimas ar daugiausiai aukų surinkimas duoda rezultatą arba didesnį labą pasidarbavime dėlei Lietuvos laisvės. Reikia pažiurėti, kaip tos aukos buvo suvartojamos dėlei Lietuvos laisvės, ar jos sunaudotos ar suvartotos išdavė gerus nuopelnus arba vaisius delei Lietuvos laisvės? Gal kai-kuomet buvo panaudotos priešais Lietuvos laisvę, o jeigu ne tiesiog prieš Lietuvos laisvę, tai bent su jų pagelba buva daroma intrygos prieš Lietuvos laisvę? Čia atsakyti yra labai lengva.

Kad klerikalai mažiausia labo nuveikia delei Lietuvos laisvės, negu kad tautininkai, nežiurint ant to, kad klerikalai net "penkis sykius" daugiau aukų surenka už tautininkus. Klerikalų T. F. daugiausiai aukų surinkęs netiek gryno labo del Lietuvos laisvės nuveikė, kiek pridarė tamsių intrygų prieš Lietuvos laisvę. Jeigu Tautos F. arba klerikalų nuopelnus ir intrygas delei Lietuvos laisvės pasvertum ant svarstyklių, —butų labai aišku visiems, kad intrygos persvertų nuopelnus. Paimkime ir šitą dalyką, kiek T. F. arba klerikalai išdavė arba išleido pinigų dėlei savo įgaliotinio pono Gabrio ir Šveicarijoje "Aukščiausios" Lietuvių Tarybos. Nuo pat pradžios karės kaip Chicagos klerikalų seimas p. Gabrį oficialiai įgaliojo Europoje veikti dėlei Lietuvos laisvės, Amerikos lietuvių katalikų (gal ir visų lietuvių) vardu, per tuos keturius metus jisai iš T. F. išleido apie 50 tukstančių dolerių! O kiek Gabrys pasidarbavo delei Lietuvos laisvės? Labai mažai, daugiausiai jisai pridarė intrygų prieš Lietuvos laisvę.

Kiekvienas lietuvis gerai žino, kad Gabrys ir Amerikos klerikalų pasiuntinis kun. Bartuška ir jų keli bendraminčiai suorganizavo tą Šveicarijoje "aukščiausią" tarybą, kuri pagamino memorialą buk-tai lietuviai nori Lietuvą atstatyti ant monarchistiškų pamatų su karalium iš Vokietijos. Šito fakto niekas neužginčys, nes apie šį dalyką rašė netik lietuvių laikraščiai, bet ir Amerikonų. Toksai Amerikos klerikalų oficialių atstovų pasielgimas nustebino netik lietuvių visuomenę, bet ir visą Amerikos liaudį ir Suv. Valstijų valdžią. Amerikos liaudis arba valdžia stojus karėje prieš monarchizmą, kaizerizmą ir imperializmą, Amerikos lietuviai išreiškė Suv. Valst. prezidentui ištikimybę, stojo karėn vienas prie vieno priešais kaizerizmą, o Gabrys, kun. Bartuška — Amerikos liet. klerikalų oficialiai atstovai per Šveicarijos tarybą Lietuvos valdžios sostą parduoda del kokio tai vokiško karalpalaikio Uracho!

Šitas Gabrio, kun. Bartuškos ir kitų klerikalų pasielgimas netik nedavė gero delei Lietuvos laisvės, bet dar didelę, didelę pragaištį del Lietuvos suteikė, viena, tai nuo šito atsitikimo Amerikonai ir abelnai Amerikos valdžia pradėjo į lietuvius žiurėti kaipo į pro-germanus, prie to kartu prisidėjo ir Amerikos plačioji spauda. Nors žinoma, lojališki Amerikos lietuviai tą viską atlaikė, nesidavė savo tyro vardo sutepti, vienok del tokių Gabrio, Bartuškos ir Ko. nešvarių intrygų dėlei Lietuvos laisvės daug laiko buvo sugaišta ir dolerių išmėtyta.

Dabar vėl eikime prie Mastausko skandalo. Čia vėl figuruoja kad Šveicarijos Lietuvių Taryba apsišaukė "aukščiausia" Lietuvos valdžia, o Lietuvos tikrą provisionalę valdžią, prof. Valdemarą ir kitus tikruosius Lietuvos valdžios pasiuntinius apšaukė pro-germanais. Čia vėl intrigos prieš Lietuvos Laisvęs. Del šitų intrigų Alijantai atsisakė pripažinti Lietuvos prov. valdžią. Šitas dalykas yra ant tiek kenksmingas Lietuvos laisvei, ir del jo ant nelaimės visa Lietuvos ateitis gali nukentėti, tai yra lietuviai gali negauti savyvaldos ir nepriguimybės. Kas čia vis kaltas? O gi Gabrys, Mastauskas, kun. Bartuška, Pakštas ir k. vis tai Amerikos lietuvių klerikalų oficialiai atstovai, arba pasiuntiniai, nes jie su Gabriu pryšakyje su Šveicarijos "aukščiausia" Lietuvių Taryba buvo apsišaukę Lietuvos valdonais. Gal manai brangus skaitytojau, kad jie pragaištinga del Lietuvos laisvės tokį triksą iškerta be lėšų? Tasai jų politiškas triksas lėšavo apie 50 tuks tančių dol. Pinigai arba lėšos ir tie visi atstovai arba "samozvancai" paėjo iš Amerikos darbininkų per kleriklų štabo rankas.

Dabar labai aišku, kad karalpalaikio Uracho sostas ir ta "aukščiausia" taryba Šveicarijoje, ir visas tasai ratas kaip Gabrys, Mastauskas, kun. Bartuška etc. kaštavo Amerikos lietuviams apie 100 tukstančių dolerių.

Tautininkai, nors jie mažiau aukų surenka, bet jų aukos, butent kiekvienas doleris, išėjo ant naudos delei Lietuvos laisvės. Tautininkai kovodami už Lietuvos laisvę dar lig šiol niekur politiškai nesuklydo ir jokių intrygų prieš Lietuvos laisvę politiškame lauke nepagamino. Iš patyrimo galima sakyti, kad tautininkai politiškai kovodami už Lietuvos laisvę daugiau negu penkis sykius davė gero Lietuvai.

Broliai, kas branginate Lietuvos laisvę — eikite su lietuviais tautininkais - demokratais.

Mikas Stakėnas.

Gardner, Mass.

Daugiau Darbštumo.

Lietuvos Balsas.

Svarbu visiems lietuviams.

Saulutės spinduliai blikstelėjo iš po debesių apsiniaukusio dangus. Manyta, buk pertraukus karę umai įvyks nauja gadynė, naujas gyvenimas, paverg toms tautoms liuosybė... Visuose Amerikos kraštuose lietuviai subruzdo rinkimui aukų kovai už laisvę., Kovai už paliuosavimą Lietuvos iš po amžių vergijos.

Newarko lietuviai tėvynainiai taipgi neatsiliko užpakalyje kitų kolonijų lietuvių. Jie į trumpą laiką, Lietuvos vergijos pančių sutraukymui sudėjo virš du tukstančiu dolerių į LNF. Obalsį "Laisva Lietuva dabar, arba niekados", tarpe vietos lietuvių paskleidė ALTS. 19 kuopa. nariai. Sandariečiai patys kiojo šimtines, dvidešimtpenkines ir dešimtines ir kitus ragino prie to prakilnaus darbo, taip, kad geri lietuviai tėvynainiai pritarė jųjų darbams, taip-pat klodami gausias aukas kovai už laisvę Lietuvos.

Pasibaigė taip vadinamoji kalėdinė drive ir vėl viskas aptyko, visas judėjimas nutilo, sustojo. Kame gi ta priežastis? Juk niekados nereikėjo taip įtempti visos lietuvių jiegos, kaip dabar, nes tik dabar už dienos-kitos Lietuvos likimas liks nuspręstas lietuvių gerovei arba pražučiai. Dabar reikia įtempti visos musų pajiegos, visi gabumai, visa energija, kiekvieno lietuvio, kaip finansiniam, taip ir organizatyviam darbui ir labai gražiam tikslui — kovai už savo tautos likimą. Bet vien pinigais Lietuvai laisvės neiškovosime, nors mes jų ir daug sudėsime. Užpakalyje, parėmi[illegible] organizacijos. Le[illegible] jau laisvę sau užsi[illegible] laikydami stiprias [illegible] ganizacijas, Lietuv[illegible] girti negali, neinant [illegible] bet trumpai galin[illegible] štai ką: Jei taikos ko[illegible] nutarimai ir bus prielan[illegible] lietuviams, tad Amerikos lietuvių darbas link Lietuvos tuomi nepasibaigs; neapleidžiant jau atstatymo ir šelpimo darbo, taip gi reikės demokratijos ir apšvietos ir kulturos idealus skleisti tarpe žmonių Lietuvoje. Jeigu taikos kongreso nutarimai bus neprielankųs Lietuvai, tad ir tuom atvėju Amerikos lietuviai rankų negali nuleisti, nes kova už laisvę turės tęsties toliau, o didelę dalį to darbo turės atlikti Amerikos lietuviai, susispietę prie savo politinių organizacijų. A. L. T. Sandara vienatinė veda kovą su visais viduriniais ir išlaukiniais Lietuvos priešais. Sandariečiai ir ateityje turės atlikti didelius darbus prikelime Lietuvos iš griuvėsių. Lietuvis, kurio gyslose teka lietuvio kraujas neprivalo atsisakyti nuo viršminėtų prideryščių. Per ilgus tamsius amžius Lietuvos didvyriai kovojo už laisvę, ir kovos per kitus amžius, kovos iki tol, kol Lietuva nebus laisva. Jei ne dabar, tai kada nors, o **Lietuva turi buti laisva, Neprigulminga valstybė.**

Newarko sandariečiai turėtų sau tą į domą imti. Be organizacijos Lietuvai laisvės neiškovosim, be organizacijos iškovoję laisvę, palaikyti negalėsim. Politikos organizacijos, tai yra gyvybė tautos. Tos tautos yra galingos, kurios palaiko stiprias politikos organizacijas. Ką turime daryti Newarke ir apielinkėje gyvenantieji apie 7000 lietuvių, jųjų tarpe yra keletas tukstančių apsišvietusių, mylinčių savo tautą lietuvių, už ką jie savo galvas padėtų? Tie lietuviai politiškai yra nesusipratę, nes jiem niekas neparodė kelią, bei reikalingumą prigulėti prie poliotikos organizacijų. Newarko sandariečiai gali tam prigelbėti. Pirmiausia rengti agitatyviškas prakalbs, pasilinksminimo vakarus, paskaitas — visur aiškinti naudingumą prigulėjimo, prie politiškų organizacijų. Newarko sandariečiai gali sutverti ALTS. kuopas priemiesčiuose. Kiekvienas turi surašyti mažiausia po 5 naujus narius prie vietinės kuopos. Kiekvienas sandarietis butinai turi lankytis į kuopos susirinkimus, kurie atsibuva vieną kartą į mėnesį. Butinai reikia aiškinti žmonėms, kad prigulėjimas prie ALTS. yra labai lengvas, tik 25 c. į mėnesį, o nauda milžiniška apšvietos žvilgsniu, prigulėti prie tokios organizacijos. Reikia užbėgti tai propagandai, kurią skleidžia Lietuvos priešai, buk Sandara tai yra netikėlių organizacija ir tam panašiai. Tą neapikantą link tautininkų platina vietos klerikalai; iš dalies jiems ir sekasi ta avantiura, nes tautininkai perlengvai tuos šmeižtus praleidžia.

Kiekvienas sandarietis privalo atlikti savo užduotį link Lietuvos, — lankytis į susirinkimus be jokių pasiteisinimų neturėjime laiko ir tam panašiai. Kiekvienas Sandarietis turi dirbti del organizacijos labo, neatidėliojant ant toliaus arba ant kitos ypatos.

Brolau, pats atlik darbą kurį butinai turi atlikti, nelauk kad tave kiti paragintų, bet tu kitus paragink, — jauskis, kad tu esi vienas tas, kuris turi dirbti. Matydamas klaidas pats jas taisyk, nelauk kad kitas jas taisytų. Jauskis kad tu esi vienas iš savųjų.

trumpas, tad kol sveikas — pasidarbuok, kad tavo darbai liktų užrekorduoti, tada tavo vardas

Yra išrinkta įvairios komisijos surengimui prakalbų, vakarų, (vietinė kuopa per 3 metus gyvavimo nesurengė nei vieno pasilinksminimo vakaro). Tos komisijos mėnesis po mėnesio nieko neveikia, miega. Nariai už simokėję mėnesines į susirinkimus nesilanko. Nekurie vis tai dar ko nors bijo, mandagumo pri silaiko, o kiti atėję į susirinkimą vieton svarstyt naudingus organizacijai dalykus, pradeda kenksmingus ypatiškus ginčius, kad savo ypatą užganėdinti, nepaisant, kad tuom pakenks organizacijai. Na ir atšaldo kitus narius nuo lankymo susirinkimų. Kiti statosi dideliais, apšviestais, tat nenori turėti reikalų su paprastais žmonėmis - darbininkais. Aaišku, kad jų tautiškumas yra abejotinas. Gaila, bet tokių yra.

Taip buti toliaus negali. Visos viršminėtos priežastys turi buti prašalintos. Kiekvienas sandarietis, kurio gyslose teka lietuvio kraujas, turi stoti į darbą, didinti organizaciją, per ją skleisti apšvietą tarpe vietos lietuvių, tik tuomi atliks savo užduotį link savo tėvynės. Visi už vieną, vienas už visus!

Tautininkas.

Newark, N. J.

Laiškas iš Paryžiaus.

MOMENTO UPAS.

(Nuo "Sandaros" koresp.).

Jau ir čia pučia kitokis vėjalis ir dvasiniai nuvarginti francuzai ima atsibusti iš snaudulingo miego, kame bus galima laukti svarbių permainų, netolimoje ateityje tai galėsime pamatyti viso pasaulio spaudoje.

Čia kad ir tiek reikia pažymėti, kad 24 d. sausio, šių metų, iškilo visuotinas streikas gatvekarių ir požeminių gelžkelių darbininkų Paryžiuje ir priemiesčiuose. Ir taip nelaukiamai, kad žmonės jokiu budu tai nesugebi persistatyti. Naktį buvo nubalsuota ir ryte viskas pasiliko nebejudamais. Jeigu neminėti tų, kuriuos varo streiklaužiai ir gaspadorių bernai.

Kaslink išlygų, man rodos pastarame laike vyrai ir moterys uždirbdavo po 75 frankus į dieną už 10 valandų sunkaus darbo, ir dar gaudavo tam tikrus aprėdalus ir "mielaširdystės dovanas". Kuomet nesu toks darbininkas, tai smulkmeniškai surašyti čia nebandysiu ir išstatytų reikalavimų visai neminėsiu, taip, kad ekonomiški reikalavimai tik prie didesnių pasipelnyjimų priveda, o vargai pasilieka tie patys!...

Šičia aš permatau politišką veikmę. Taip kaip francuzų pusė pageidavo revoliucijos Vokietijoje, taip vokiečių pusė — Francuzijoje. Ir matomame reikale tie gaivalai teikia nematomą pagelbą... Ir kas tik nuosekliai skaitė keturių metų karės politiką, tas jau matė, kiek buvo priekabių Paryžiuje, kad sukelti revoliuciją. Bet buvo tokia nematoma galybė, kuri sulaikė tą visą įsišokimą ir įstengė perkelti į Vokietiją, kur Vilius II tapo nusodintas nuo auksuoto sosto...

Dabar jau kitkas: karė pasibaigė, vokiečiai nugalėti, Vokietija respublika... Nebėra jokio pavojus griauti Francijos "karaliukus" nuo jų sostų, kame jų tuli pinigus ryja ir pinigais spiaudo, o milijonai žmonių pusnuogiai ir badmiriauja...

Jeigu čia ir praleisiu kitokius apsireiškimus, tai jau ir be gerai mtoma, kad Francijos liaudis nemiega...

A. Bartaševičius.

Sausio 26, 1919.

P. S. Sekančiame "Sandaros" num. tilps apie "Lietuvių Reikalus" Paryžiuje. —**Red.**

IMPERFECT IN ORIGINAL

Prijauskim Jiems.

Amerikos lietuviai negal sau persistatyti, kas dabar Lietuvoje dedasi, kaip žmonės ten sutinka tą aušrą, kuri jiems pradėjo šviesti perkentėjus neapsakomų kančių daugybes, daug iškentėjusių, kovojus, daug kraujo praliejus.

Pavyzdžiui "Lietuvos Aidas" rašo, kad vos tik pasklydo gandas apie revoliuciją Vokietijoj, tat žmonės pradėjo organizuoties visoj Lietuvoj:

Lapkričio 11 d. Kalvarijos miesto (Suv. gub.) gyventojai susirinko mieste ir išrinko miesto Tarybą iš 6 žmonių. Pirmininku buvo išrinktas **Vytautas Aleksa.** Rinkimuose dalyvavo visų tautų žmonės, kaip turtingiejiluomai, taip ir darbininkai, be pažiurų skirtumo. Po rinkimo protokolo kopija buvo įteikta vokiečių burmistrui ir tuojau pradėta rupintis milicijos sutvarkymu, kuri nuo lapkričio 16 d. jau pradėjo darbuotis. Miesto tarybos įsakymu uždėta kontrolė ant vokiečių grudų sandelių, taip pat ant Kalvarijos dvaro turtų ir maluno, kuris dirba po Kalvarijos dvaro darbininkų Tarybos priežiura. Lapkričio 25 d. miesto žinion perėjo paštas ir telegrafas. Kalvarijos dvaro giria saugoja milicija. Artimiausių darbų eilėje stovi ligoninės atidarymas, miesto prieglaudos, mokyklos ir kitų įstaigų aprupinimas kuru ir maistu.

Revoliucijos obalsis pasiekė ir kaimą. Lapkričio 12 d. agronomo Sergijaus Klimo rupesniu buvo sušautas Jenavo valščiaus susirinkimas pas ukininką Jackevičių. Nežiurint, kad žinia buvo paleista iš vakaro, ryto metą bemaž visas valščius buvo vietoje. Pakvietimuose buvo aiškiai pažymėta, kad į susirinkimą privalo atvykti visi pilnamečiai, suėję 20 metų amžiaus, piliečiai: ukininkai, jų tarnai, dvarų darbininkai ir bežemiai — vyrai ir moterys. Susirinko arti 650 žmon. Susirinkiman atvyko ir buvusieji vokiečių žandarai, kurie su šautuvais rankose mėgino išblaškyti susirinkusius, bet jų pastangos sugniužo prieš Jenavo valščiaus piliečių vienybę. Susirinkimas, kuriam vadovavo vienu balsu išrinktas pirmininkas agronomas **Sergijus Klimas,** po įvairių pasikalbėjimų del valščiaus sutvarkymo, del kaimo gyventojų ir jų turto apsaugos, išrinko valščiaus reikalms rupintis Tarybą iš 5 žmonių ir 5 jiems padėjėjų. Pirmininkas agronomas **Sergijus Klimas,** jo padėjėjas **Jonas Aleksa** iš Kumečiškių, baigęs Komercijos institutą, sekretorius **Jonas Jackevičius,** baigęs augštesnę mokyklą, iždininkas **Jonas Stepšys** ir **Juoz. Grinevičius.** Padėjėjai: **Vincas Boruta, Antanas Kupris, Vincas Kašiuba, Vladas Vingilis** ir **Jonas Botyrius.** Išrinktoji Taryba tuojaus pradėjo rupintis milicijos sutvarkymu ir tą pačią dieną surašė apie 60 vyrukų, panorėjusių stoti milicijos eilėsna. Ligi lapkričio 16 d. milicijos skaičius padidėjo iki 160 žmonių. Gyventojų susipratimas ir vienybė padarė savo.

Lapkričio 17 d. Jenavo valščiaus milicija skaičiumi 160 žmonių su kuopų viršininkais (kuopoje 8-20 žmonių) ir savo vadu p. **Šoliu,** raudonais raikščiais ant kairės rankos, priešakyje, raudona vėliava su parašu: **"Už Lietuvos Piliečių laisvę",** dainuodama įžengė kolonomis Kalvarijos miestan, kur tą dieną įvyko manifestacija su prakalbomis, tokia puikia tvarka, kurios retai tetenka matyti musų susirinkimuose.

Nuo lapkričio 16 d. valščiaus milicija Tarybos paskelbimu pradėjo pildyti savo pareigas: gerbti piliečių laisvę, buto neliečiamybę, saugoti visuomenės ir privatinį turtą nuo vagių ir plėšikų, daboti, kad šaltyšiai laiku paskelbtų valščiaus nutarimus.

Milicijonieriai pačių valščių renkami slaptu arba viešu balsavimu telkiasi į kuopas (iš 4 iki 20 vyrų) žiurint kiek kuriame rajone susirenka vyrų. Kuopa renka iš savo tarpo kuopos viršininką, viršininkai — gi — savo vyriausiąjį vadą. Tarybos rupesniu tuojau buvo perrinkti šaltyšiai ir išleisti paskelbimai del rekvizicijų ir visokių "šeinių" panaikinimo. Yra išdirbtas ir teismų sumanymas, kurie neilgai laukiant pradės veikti. Tuojau bus pradėta surašinėti gyventojai, karo nuostoliai. Bus steigiama naujų mokyklų, rupinamasi pavargėliais ir bedarbiais; sugriautieji ukiai aprupinti sėklomis, arkliais ir padargais. Valščiaus Tarybos raštinė suorganizuota gerai: įvesta registracija, knygos, kvitai ir tt. Raštinė turi rašomąją mašinėlę ir taiso savo hektografą.

Raštinės išlaidoms apmokėti valstiečiai sudėjo aukų pinigais ir maistu. Už paaukuotus daiktus išduodami kvitai. Be to dar, pajamos ir išlaidos Tarybos nutarimu bus kas mėnuo skelbiamos laikraščiuose.

Perskaitęs tokias malonias žinias iš savo prigimto krašto aš negalėjau nurimti ir siela rodos sako: "Lietuvon, reikia gryžt, Lietuvon, reikia važiuot ton šalin, kur pasiliuosavę nuo despotų musų broliai jau tampa sau žmonės, naudojasi žmoniškomis teisėmis savo šalyje."

Tie žmonės kurie nutrenkė kaizerišką žandarmeriją, kurie uždraudė vokiškiems piešikams alint Lietuvą, kurie konfiskavo paskirtus gabent į Vokietiją turtus, kurie šiandie su didžiausiu pasišventimu kovoja už Lietuv. piliečių laisvę ir gerbuvį, — tai yra nenuilstanti kovotojai už lietuvių liaudies gerovę, kurie yra nukentėję ir nuo cariškų žandarų.

Visi viršminėti žmonės yra progresyviai ir išsilavinę vyrai. Nė vieno pro-lenko, nė vieno kuniginio jų tarpe nėra. Tie žmonės turi nesulyginamai daugiau inteligentiškumo, gabumo ir pasišventimo, negu tuli paskilbusieji "ambasadoriai" ar klerikalų, biurų vedėjai. Visi kalba keliomis kalbomis. Kalvarijos apielinkės valdžia — tikra žmonių valdžia. Lai tokia valdžia įsikunija visoj Lietuvoj, tuomet išsipildys musų poeto Adomo Juodojo (Lastausko) žodžiai:

"Už degančių ažių,
Už skausmo rubežių
Per Lietuvą joja kviesiys;
Ir skelbia jis žinią,
Kad jau nusiminę
Mųs broliai
Greit laisvę įgys".

Musų brolių darbai Lietuvoje lai sukuria nurmyse tyrą tėvynės meilės ugnį ir energiją jų darbus paremti.

Kaštantas Norkus.

Vidaus Dalykų Ministerio paskirti apskričių viršininkai.

1. Šiaulių apksr. Česl. Milvydas,
2. Širvintų apskr. Juoz. Semenavičius,
3. Viežaičių apskr. Boleslovas Bacevičius,
4. Kauno apskr. dr. R. Šliupas,
5. Seinų apskr. inž St. Banaitis,
7. Kuršėnų apskr. M. Janavičius,
8. Jurbarko apskr. dr. Pr. Vaiciuška,
9, Malėtų apskr. Petras Petronis,
10. Biržų apskr. Pr. Žitkevičius,
11. Kaišedorių apskr. Vl. Mongirdas,
12. Utenos apskr. Bol. Sližys,
13. Okmenės apskr. Petrauskas,
16. Kretingos apskr. dr. Janušis,
17. Ukmergės apskr. Dirmontas,
18. Panevėžio apskr. dr. Mažylis,
19. Vilkaviškio apskr. Juoz. Brazaitis,
20. Mariampolės. apeskr. A. Žilinskis,
21. Salgudiškių apskr. Ant. Ginetis,
23. Alytaus apskr. Kareiva.
23. Kėdainių apskr. dr. Juoz. Jarašius,
24. Kupiškio apskr. Juozas. Baronas,
25. Rodunės apskr. Petras Leonavičius,
26. Lydos apskr. dr. F. Kaunackis,
27. Joniškėlio apskr. Ig. Brazdžiunas,
28. Tauragės apskr. Juoz. Nasvytis,
29. Telšių apskr. St. Narutavičius,
30. Plentų apskr. T. Yvanauskas,
31. Volkoviškio apskr. (Gardino gub.) K. Tereščenko.

Žemaičiuose visur bruzda agitatoriai - griovėjai, vieni iš vienos pusės, kiti iš kitos. Lenkiuojantieji dvarininkai šmeižia visa, kas tik lietuviška. Pučia žemaičiams, kad Lietuvos savarankiškumas, taip sapnas; Lietuva tegalinti buti Lenkijos dalis; kad žemaičiai — tai ne lietuviai, kad žemaičiams reikia skirtis nuo Lietuvos.

Pakuršė. Lietuva šią valandą turtingiausia ukio šalis. Vokietijai, Rusijai, Latvijai stinga maisto. Pulkai maišelninkų, kaip skėrių, eina per Lietuvą, ieškodami sau duonos, sviesto, kiaušinių. Kad visa tad patektų Lietuvos miestams, butų tiek to. Iš derlingiausios gi musų šalies, pakuršės, ima rungčiomis su spekuliantais ir vokiečiai. Siena nebeprižiurima. Agentai visa supirkinėja užsieniams. Lietuvai gręsia badas, gryžus tremtiniams ir belaisviams. Taigi laikinosios valdžios dalykas, nelaukiant įkurti muitines sustabdyti spekuliacijai.

Josvainiai, Kedainių apskr. Spalių m. 20 d. š. m. įvyko kaimų delegatų susirinkimas išrinkti parapijos komitetui. Susirinkime dalyvavo 42 kaimų atstovai ir apie 30 svečių. Susirinkimą pradėjo organizacijos narys M. Brigaliunas trumpa prakalba apie susirinkimo tikslą. Sus. pirmininku buvo išrinktas V. Vaidotas, sekretorium M. Grigaliunas. Į komitetą išrinkti: pirmininku V. Vaidotas, vicepirmininku M. Grigaliunas, sekretorium St. Gulbinas, nariais: Jonas Vaitkus, A. Grigaliunas, J. Reinys, V. Jakutis.

Susirinkimas vienu balsu išreiškė visišką pasitikėjimą Laikinai Lietuvos Valdžiai, tikėdamas; jog ji prives Lietuvos kraštą prie steigiamojo seimo, demokratiniais pamatais išrinkto.

Antras Moterų susirinkimas. Į antrą moterų susirinkimą Lietuvių Moterų Laisvės Sąjunga kviečia narius ir svečius lapkričio 27 d. 7 v. vakare "Liet. Aido" redakcijos bute.

Sudužo karo traukinys ties Vileikos stotim, lapkričio 22 d. Pasažirai, važiavę iš Minsko, gavo pėsti eiti 7 varstus iki Vilniaus.

Iš Gervėčių į V. Tarybą atvyko suorganizuotas vietos komitetas.

Jieškoma Kas Priguli.

Del Vilniaus Universiteto turtų grąžinimo.

Pirmasis naujai suredaguoto universiteto statuto paragrafas duoda teisės grąžinti Vilniun į Rusiją išvežtus buvusio Vilniaus universiteto turtus. Noriu pareikšti kelis nurodymus, kur tų turtų ieškoti.

Taip, 1832—33—42 metais tasai užgrobtas turtas buvo gabenamas į Rusija, bet šiandien jis yra stambia savo dalimi nebe Rusijoj, o naujai susikurusiose valstybėse: Ukrainoje ir Įgauniuose, nes jis buvo vežamas į Kijevą, Charkovą ir Dorpatą.

Bielinskio studijos "Uniwersitet Wilenski", Edwardo Chvaleko "Zbior polsk. arch." ir kitų šaltinių žiniomis, Charkovo universitetui atiduota iš buvusio Vilniaus universiteto knygyno 1836 m. 1500 pinigų ir medalių iš Vilniaus universiteto numizmatikos rinkinio. Kijevo universitetui atiduota Medicinos Chirurgijos Akademijos knygynas, kuriame buvo buvusio universiteto knygyno dalis, butent 12,626 veikalai — 17,566 tomai ir 1842 m. dar universiteto knygyno dalis iš 5387 veikalų — 7,554 tomų, taip pat dvasinės R. Katalikų Akademijos knygyno dalis iš 231 veik. — 863 tomų ir numizmatikos rinkiniai iš 19,909 pinigų ir medalių.

Gi Mineralogijos Kabinetas, susidedąs iš rinkinių 1) oritognostiniai diagnostinio, kuriame buvo 2074 numeriai, 18,541 daiktas, 2) geografiniai geognostinio, kuriame buvo 814 numerių, 1283 daiktai. Tasai Mineralogijos Kabinetas buvo padalytas Kijevo, Charkovo ir Dorpato universitetams. Chemjos Kabinetas, kuriame 1843 m. buvo 2131 visokių rųšių mineralų, beveik visas atiteko Kijevo universitetui.

Be to dar, Kijevo universitete yra sukrautas grafo Chreptavičiaus knygynas, susidedąs iš 20,000 tomų, ir atiduotas ten ta sąlyga, kad Vilniaus universitetui atsigaivinus, butų tuojau jam grąžintas.

Tokiu budu mes turim reikalauti tų buvusio Vilniaus universiteto turtų ne tik iš Rusijos bet ir iš Ukrainos ir Įgaunių.

P. Galaunė.

Pasitikėjimo raštai Lietuvos V. Tarybai.

1. Lapkričio 18 d. susirinkę parapijos komiteto rinkimų svarstyti sodžiai — Viltrakiai, Trakiniai, Janukiškiai, Žalešarkiai, pas ukininką Almonaitį, Žvirgdaičių parap., Naumiesčio apskrites, Suv. gub., vienu balsu nutarė išreikšti pasitikėjimą Lietuvos Tarybai ir pageidavimą papildyti Tarybą atstovais iš valstiečių. Susirinkime dalyvavo su svečiais daugiau kaip šimtas žmonių. (Parašai).

2, Iš laikraščių sužinoję, kad socialistų partija norinti sugriauti pradėtąjį L. V. Tarybos darbą, mes Skaudvilliečiai, susirinkę Apsaugos komitetui rinkti, prieš tą jų nedorą sumanymą protestuojame ir biauriamės jų elgimosi. Matyt, musų socialistų burelis bijosi, kad Lietuva netap tų krikščioniška valstybe, taigi neriasi iš kailio, kad tik kaip sutrukdytų pradėtąjį Lietuvos kurimo darbą, norėdami, kad suirutėje musų brangi Tėvynė patektų tykojančiai socialistų bolševikų gaujai. L. V. Taryba iki šiol naudingai darbavosi labui Lietuvos ir ji, tikime, mokės tinkamai priruošti musų brangią Tėvynę prie rinkimų į Lietuvos Seimą, kuriame juk ir socialistų burelis galės išsišnekėti, kaip tik norės ir mokės. (Parašai).

3. Paežerėlių par. (Naumiesčio apskr.) susirinkimas siunčia Liet. Valst. Tarybai ištikimybės patikrinimą ir linkėjimus jos darbuose atstatymui Lietuvos Valstybės. (Seka sus. pirm. parašai).

4. Lapkričio 17 d. didelis Lietuvos piliečių, be skirtumo tautybės, luomo ir tikybos susirinkimas Griškabudyje, Naumiesčio apskrities, svarstydamas savo vietos reikalus, prie progos vienu balsu pareiškia Liet. Valstybės Tarybai pasitikėjimą, ją pripažįsta vienintele laikinąją Lietuvos valdžia ir pasižada ją remti, kad ji ves Lietuvą demokratiniais keliais į visišką nepriklausomybę.

Po šiuo pareiškimu pasirašyti ir įteikti jį Valst. Tarybai susirinkimas įgaliojo komisiją iš 7 narių, kuris savo nnožiura gali kooptuoti pasirašyti dar keletą kitų asmenų. Šitą nutarimą pakartoja ir susirinkimas Lietuvos piliečių etc. Griškabudyje, 1918 m., lapkričio 19 d., vienu balsų šaukimu: Valio Lietuvai! Valio Lietuvos Valstybės Taryba! Šalin musų valdžios priešininkai! Lapkričio 19 d. susirinkime dalyvavo apie 2500 žm.

Antrasai rudens sezono koncertas lapkr. 24 d. dalyvaujant p-lėms Dirvinskaitei, Nezabitauskaitei, Kelpšo chorui ir Vadzinskui buvo tiek pat pavykęs, kiek ir pirmasai.

Mintauja. Spalio 16 d. Mintaujos Kat. Mergaičių Draugija pramoninninkų salėje surengė vakarą. Vaidino "Lietuvaitę" ir dainavo tautos dainas. Gražutės rolę visai gerai vaidino p-lė O. Oniunaičia. Geriausiai pavyko jai išreikšti tėvynės pasiilgimas. Kadangi ir išvaizda pateisino vardą ir gražus mezzosopranas maloniai užgavo klausytojų ausis, tai pasisekimas buvo neabejotinas. P-lės Oniunaičios balsas, rupestingiau išlavintas, tiktų ir musų operai. Girdėjome p-lė O. mokosi pas gerą muziką. Tik ar nepritruks patvaros. kaip nekartą atsitinka musų tautietėms. Taipgi patenkino p. Adomaitis Tautgino rolėje. Visas veikalas buvo gerai priruoštas ir paliko neužmirštiną įspudį. Penki, scenai pertrumpi aktai, laimingai sutraukta į tris. Draugijos choras, p. A. Nako vedamas, ir vėl sužavėjo visą salę.

("L. A.").

Kas Prisius

man 3 dolerius, tas gaus per metus laikraštį "Sandarą", "Tėvynę" arba "Keleivį" ir dovanų gražiausias sagutes rankovėms **"Gold fild"** vertės 4 dolerų. Mano štoro adresas: **P. Bartkevičia,**

877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

DOVANAS

$1.00 Vertės Knygą "ŽMOGAUS PAREIGOS"

GAUS KIEKVIENAS IKI 28 D. VASARIO Š. M., KURIS PRISIŲS $2.00, KAIPO METINĘ PRENUMERATĄ UŽ "SANDARĄ".

Šį puikų veikalą "Žmogaus Pareigos" parašė Mazzini, o sulietuvino V. K .R. Jį reikia kiekvienam įsigyti ir savo draugams duot paskaityti.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, kaipo kulturiniai - politinė organizacija, rašydama šį paskelbimą, prašo Amerikos lietuvių atkreipti savo domą į tai, idant jis kuodaugiausia išsiplatintų ir kad kuodaugiausia žmonių juom pasinaudotų, nes tik kulturiniais ryšiais rišdamiesi mes galėsime pasidžiaugti sunkaus savo darbo vaisiais.

Ką-tik pasieks šie žodžiai, neatsisakykite užsisakyt Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organą "Sandarą" ir paraginkite savo draugus užsisakyti. Tai padarykite greit, nes yra priruošta 2000 knygų išsiunti nėjimui visiems užsisakantiems "Sandarą" paskelbto periodo laike, t. y. iki 28 d. vasario 1919 metų.

Tikėdamiesi didelio Amerikos lietuvių prielankumo, mes pranešame, kad "Sandaros" pakraipa bus tokia kaip iki šioliai ir prašome siųst prenumeratas šiuom adresu:

"SANDARA"

366 W. Broadway, S. Boston, Mass.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.

Yearly Subscribtion:

In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50

Kreipiantės rašykite:

"Sandara"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) saikinami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"
366 Broadway
So. Boston, Mass.

Mes ir Lietuvos Likimas

Lenkų šovinistai visokiais budais meluoja pasauliui, kad esą lietuviai nori susijungt su Lenkija, kad lenkų armijos vadas Pilsudskis bus tos sujungtos Lenkijo prezidentu, kad Lietuvos valdžia susitarusi tame reikale su Lenkijos valdžia ir tt.

Tokius melus lenkai skelbia Amerikonų žurnaluose straipsniais su žemlapiais ir laikraščiuose kaipo telegramas. Visos tos žinios skrodžia lietuviams širdį, nes mes gerai žinome, kad aristokratybės pašlemėkai lenkai nori vėl pavergt Lietuvą ir smaugt jos (Lietuvos) gyventojus.

Jeigu iš Lietuvos kilęs p. Pilsudskis padeda lenkų imperialistams jų šovinistiškus planus vykint, jeigu Lietuvoje apsigyvenę lenkai - bajorai drįsta Lietuvos žmonių vardu kalbėti ir melus apie Lietuvą skleisti, tat tas dar nereiškia, kad lenkiškų banditų žygiai nebus sulaikyti.

Jie Lietuvą per šimtmečius vergė; jie ją sau savinosi kaipo provinciją; jie didina kruvino Lietuvos kuno žaizdas; jie nachališkai tikrina pasaulį, kad Lietuva, tai Lenkijos dalis.

Toki begėdiški lenkiškų endekų darbai linkui Lietuvos neturi but praleidžiami be atidos. Neužtenka juos pagvildenus ir apsvarsčius nusiminti, kad etnografijos žvilgsniu mes turime tokius begėdiškus, užgriebimų trokštančius, kaimynus, bet mums reikia kelti protesto balsą prieš nuteriotos Lietuvos užpuolikus ir reikalauti, kad badaujantieji Lietuvos gyventojai butų apsaugoti nuo lenkiškų ar kitokių užpuolikų.

Tik gindami Lietuvą nuo užpuolikų Amerikos lietuviai atliks savo pareigas linkui savo tėvynės ir linkui skriaudžiamų žmonių.

Lietuvai aušra švinta. Europos lietuviai daug dirbo jos laukdami, tat nedaleiskime, kad kokios nors tamsios pajiegos tą seniai laukiamą aušrelę užstelbtų.

Šiame šventame darbe mes Amerikos lietuviai daugiausia galime pagelbėt sušaukdami kuonodidžiausį, visuotiną Amerikos lietuvių seimą, išnešdami jame tam tikras rezoliucijas, galutinai sutvarkydami Amerikos lietuvių darbą del Lietuvos gelbėjimo, o jeigu pasirodys butinas reikalas, tat turėsime organizuot lietuvių armi ją Amerikoje, kuri galės pagelbėt Lietuvos gyventojams apsigint nuo užpuolikų.

Amerikos lietuvių armija jau organizuojama. Tuom darbu daugiausia rupiniasi chicagiečiai su Kazimieru Kaspučiu pryšakyje. Kitose kolonijose taipgi randasi daug jaunimo išreikusio pageidavimą su ginklu rankoje vyt iš Lietuvos užpuolikus.

Apie šį reikalą prisieis daugiau pakalbėti.

Įsivaizdina "Priešus"

"Dirvos" redaktorius p. K. S. Karpavičius pasipiktino, kad "Sandara" konstatavo faktą, kuomet "Dirva" sustojo ėjusi; o už musų komentarą, kad del to "Dirvą" patiko toks likimas kad jos redaktoriai prie Sandaros nepriklausė, p. K. S. K. "D." 2 No. iškirto karštą straipsnelį, kuriame pasako, kad iš Sandaros išstojo labiausiai del nesutikimų tarp jo su kitais ALTS. 18 kp. nariais.

Ponas K. S. K. savo "Teisybės žodyje" viską remia ypatiškumais. Tas išdalies svarbu, kadangi ypatos turi reikšmę visuomenėje, bet pirmiausia clevelandiečiams reikėjo susigadyti, tuomet nebut išvirta tiek košės, kurios vyriausi kukoriai buvo Clevelande. Savo laiku mes pasakėme, kaip "Sandara" į clevelandiečių kivirčius atneš ir šiandien iš musų pusės einama vien prie taisymo dalykų, ir nėra vietos griovimams, mųs spėkų skaldimams.

"D." red. kalbėdamas apie tautininkus vartoja išsireiškimus "mes" ir "jie". Bet jeigu tokios taktikos rimti tautininkai veikime laikytusi, tat įvyktų didesnė suirutė negu Am. Liet. Soc. Sąjunogej, kur "Naujieninis" sparnas "Laisvinį", o "L." "N-nį" vadina socializmo išdavikais, darbo žmonių priešais, jų redaktoriai komplimentuojasi plunksnos banditais, etc. Tautininkų partijoje tai neturi but daleistina. Jeigu pirmiaus įvykdavo nemalonųs apsireiškimai musų santykiuose, tat lai dauiau to neįvyksta: lai Lietuvos šauksmas virš viso ko užtriumfuoja.

Dalis p. Karpavičiaus išvadžiojimų yra tik įsikarščiavimo pasekmės ir visuomeninės svarbos netur. Pav. pasakymas, kad lietuvis liaudininkas negali but tikruoju tautininku etc. Musų nuomone lietuvis liaudininkas yra naudingesnis lietuvių liaudžiai, negu krikščionis demokratas, kokiais atžagareiviškas lietuvių sparnas turi pretenzijas apsikrikštint.

Tikrinimas, kad p. Gedminas yra daugiau prisidėjęs aukomis prie mųs tautos reikalų, negu K. Norkus, A. Blažys ar J. Strimaitis yra nieku neparemtas ir apie tokio tvirtinimo teisingumą reikia labai abejoti. Bet tai smulkmenos ir ypatiškumai iš kokių susideda visas p. K. S. K. straipsnis.

Užreiškimas, kad "šiuomi aš noriu atitaisyti visus jusų blogumus" gana naiviai skamba. Jis primena patarlę apie žmogų, kuris savo akyje balkio nemato ir į žvirblius iš kanuolių šaudo...

"Rankpelnis" Ateina.

Mes reguleriai gauname kiekvieną Didž. Brit. L. S. S. organo "Rankpelnio" num. Trečiame š. m. "R." numeryje pranešama, kad "Sandara" Didžiojoje Britanijoje taipgi reguleriai gaunama. Reiškia komunikacija jau pradeda susitvarkyti. Penktame "R." numeryje iš sausio 31 d. 1919 yra Japonijos socialistų Yokahamos ir Tokyo grupių pasveikinmas revoliucijinei Rusijos valdžiai, kur apart pasveikinimo pasakoma, kad ir Japonijoje greit plevėsuos raudona vėliava. Pasveikinimas skamba:

"Nuo pat Rusų Revoliucijos, mes sekėmė jusų narsų veikimą su entuziazmu ir džiaugsmu. Jusų darbai turi didelę įtekmę ant musų žmonių psichologijos. Mes dabar griežtai protestuojame prieš siuntimą japonų kareivių į Sibirą kokiais nebut reikalais arba pasiaiškinimais, nes tokis atsitikimas neišvengiamai apsunkintų laisvą išsivystymą jusų revoliucijos.... Mes esame persilpni jums pagelbėti. kadangi musų valdžai mus skaudžiai persekioja. Vienok bukite užtikrinti, jog Revoliucijos Raudonoji Vėliava artymoj ateityj plevėsuos ant visos Japonijos."

J. Radvinauskas rašo "Rankpelniui" iš Harbino, Sibire ir pažymi, kad daug lietuvių žuvo mušiuose šiaurinėje Rusijoje. Radvinavičius Škotijoje priklausė prie parapijos kaipo karštas katalikas, o Sibire prisidėjo prie rusų bolševikų armijos. Su juom, sako, ten buvo apie 250 lietuvių. - Lietuviais vadovavo J. Steponaitis, kuris vėliaus kur-tai dingo. Ten tapo užmušta šie letuviai: Jonas Jonelis, du broliai Serafinai, Grigelis ir Dovydaitis — penki lietuviai škotiečiai. N. Kažemėkaitis, J. Marčiukaitis ir kiti tapo sužeisti. Škotijos lietuvis K. Stankevičius liko Omske už policistą.

Matosi įtemptas Škotijos lietuvių upas ir susirupinimas grįžimu Lietuvon.

Redakcijos Atsakymai.

Laisvamanis, Lowell Mass. Jusų rašto del Martaus ir Čulados incidento ne dėsime. Apie tai pas mus buvo minėta. O jei kas-ten "Keleivyje" kitaip rašo apie trečiųjų teismo pasekmes, negu ištiesų buvo po to kaip Martus jį įžeidusią ypatą paliko ramybėje, tat juk neužsimoka tą dalyką atnaujinti, kadangi apie tai vietiniai žino, kad šmeižikas atsiprašė, o visuomenei tas neįdomu.

Korespondentui, Worcester, Mass. Tilps sekančiame num.

P. Narvydas, Brooklyn, N. Y. — Ačiu už aprašymą kp. susirinkimo. Tilps sekančiame numeryje.

J. Geribe, Scotville, Mich. — Lietuvių Ukininkų Atsišaukimą gavome, peržiurėsime.

Neseniai Pribuvęs, Haverhill, Mass. — Ačiu, patalpinsime.

M. M. Buinickas, Northampton, Mass. — Raštus gavome, — tilps sekančiame num. Ačiu už darbavimąsi.

ŽINIOS - ŽINELĖS.

Pijus Norkus iš "Vien. Liet." persikėlė Chicagon prie "Lietuvos". Jo vietą užims p. Purvis.

B. K. Balutis ir inž. **Vinikaitis** važiuoja į Washingtoną dirbti prie Liet. Inf. Biuro.

F. J. Žiuris, P. J. Žiurio brolis, baigęs komercijos mokslą, tapo paliuosuotas iš armijos kaipo I sarg. ir sugryžo iš Camp Grant, Ill. pas tėvus į Westville, Ill. Paskui važiuos į Cleveland, Ohio dirbti prie "Globe Paper Co." kaipo viršininkas Shipping departmento, o toliaus ketina darbuoti s ir lietuvių visuomeniniame gyvenime.

Romanas Karuža, Liet. Atst. B-vės prezidentas svarbiais L. A. B-vės reikalais lankysis Bostone pirmose kovo dienose.

"Aušrelės" Choras ir **"Jaunų Lietuvių Ratelis"** Worcesteryje rengia koncertą vas. 28 d. Tuckerman salėje, Armory Sq., kuriame dalyvaus p-lės **Karužiutės,** p-lė **Avietėnaitė** ir p-ia **Lawton..** Laukiama apie 1000 publikos.

Protokolas.

TMD. NAA. V Suvažiavimo, atsibuvusio vasario 16 d., 1919. Lietuvių Salėje, 25 Camden st., W. Lynn, Mass.

Sesija I.

1. Suvažiavimą atidarė W. Lynn TMD. kp. pirm. J. Klimas 11:45 v. prieš piet.

2. Paskirta komisija iš A. Mockevičiaus ir J. žukausko mandatų priėmimui.

3. Pridavė mandatus šių kuopų delegatai:

a) 7 kp. Lawrence, Mass.: K. Vidunas, J. žukauskas;

b) 11 kp. W. Lynn, Mass: A. Matulaitis, J. Klimas, J. Putris;

c) 81 kp. So. Boston, Mass.: J. Palionis, K. Norkus, K. Vileišis, S. Jokubauskas, J. Neveckas, K. Sirbikas;

d) 85 kp. Montello, Mass.: A. Kasparas, J. Samsonas, J. Medžiauskas, V. Benson;

e) 36 kp. Norwood, Mass.: Izabella Vasiliauskienė, Jadvyga Jurėnienė;

f) 57 kp. Lowell, Mass. Z. Dzedulionis;

g) 37 kp. Lewiston, Me.: Juozas Dailyda.

4. Renkamas susivaž. prezidiumas.

a) Ant pirm. nominuojama J. Klimas, K. Sirbikas, S. Jokubauskas. Išrinktas J. Klimas (12 balsų) vice-pirm. K. Sirbikas (2 b.), S. Jokubauskas gavo 1 b.

b) Susivaž. sekretorium aklamacijos budu išrinkta K. Norkus, sekr. pagelb. J. Vasiliauskienė.

5. Perskaitaytas ir priimtas pereito TMD. NAA. susivaž. protokolas, laikyto Bostone 19 d. gegužės, 1918.

6. Rezoliucijų komisijon išrinkta: Jadvyga Jurėnienė, J. Medžiauskas, B. Juodris.

7. Sesija uždaryta 12:45 v. dieną nutariant susirinkti 2 v. p. pietų.

Sesija II.

1. Sesija prasidėjo 2:30 v. p. p.

2. Peršaukta delegatų vardai, — pribuvo visi.

3. Nuo apskričio valdybos užsiregistravo: pirm. A. Čižauskas, K. Vaičiunas — kas., B. Juodris ir A. Mockevičius — organizatoriai.

4. Apskričio valdybos raportai:

a) Apskričio valdybos pirm. A. Čižauskas išdavė raportą, kuriame nusiskundė ant centro valdybos nesusitvarkymo. Pav. 85 kuopos nariams Montello, Mass. du kartu buvo prisiųsta Kulturos Istorija; susirašyt su Centro valdyba del jos mainymosi buvo sunku. Daugelis kuopų knygų negauna laiku.

b) Kasierius K. Vaičiunas praneša kad apskričio kasoje yra apie $40.00.

c) Organizatoriai, B. Juodris ir A. Mockevičius pažymi, kad veikti del TMD. buvo sunku, kadangi centro valdyba labai suvėlino knygų išleidimą.

5. Apskričio valdybos raportai priimti.

6. Kuopų delegatų raportai.

a) 111 kp. iš W. Lynn, Mass. išduoda J. Klimas;

b) 12 kp. Lawrence, Mass. — J. žukauskas;

c) 81 kp. So. Boston, Mass. — J. Palionis;

d) 85 kp. Montello, Mass. — Samsonas;

e) 36 kp. Norwood, Mass. —J. Jurėnienė;

d) 57 kp. Lowell, Mass. — Z. Dzedulionis;

f) 34 kp. Lewiston, Me. — J. Dailyda.

Kuopų atstovų raportai priimti, — daug nenuveikta del knygų suvėlinimo.

8. Neužbaigti dalykai:

a) J. žukauskas išdavė apskričio pikninko raportą, kurį surengė 12 kp. Lawrence. Pelno liko $135.00, kurių $35.00 persiųsta apskričio kasieriui, o $100 palikta 12 kp. kasoje. Išrinkta komisija iš A. Čižausko ir J. Klimo susižinot su Lawrenco T. MD. kuopa del pinigų paskyrimo;

b) Kadangi apskričio sekretoriai Šleinis ir Geniotis neišpildė perei to susivažiavimo nutarimų ir neatsakė į apskr. pirmininko laiškus, tat šis suvažiavimas nutarė juos daugiau neskaityti sekretoriaus.

c) Išreikštas pageidavimas, kad apskričio vice-pirm. J. Strimaitis nors sekančiame Apskričio susivaž. išduotų raportą iš visuotino TMD. seimo, kurio kelionę į tą seimą apskritys padėjo padengti ir jokios žinios negavo nė laišku, nė per organus;

9. Kuopų įnešimai:

a) Lawrenco kuopa įnešė, kad TMD. seimai turi but laikomi atskirai nuo SLA. seimų. Tame klausime kalba daug delegatų. Didžiuma balsų nutarta tas dalykas palikt po senovei.

b) Tos pačios kuopos įnešimu pavesta apskričio valdybai surengt prakalbų maršrutą TMD. auginimo tikslu.

c) Tos pačios kuopos įnešimas išrinkta S. Jokubauskas, J. Samsonas ir J. žukauskas surengimui apskričio naudai pikninko ateinančią vasarą.

d. Išreikšta pageidavimas, kad TMD. centro valdyba eikvotų pinigus vien tik kulturos reikalams, o ne politikos.

c) Lewiston, Me. kp. įnešė, kad prie TMD. kuopų butų sutvertos lavinimosi mokyklos. B. Juodris ir kiti past ebi, kad tam darbui varyti yra ALTS. kuopos ir Liaudies Universitetas, taigi susivažiavimas išreiškė pageidavimą, kad paminėtos įstaigos tą darbą varytų, ypač rengianties gryžti į Lietuvą, o visuomenė privalo remti lietuviškų mokyklų organizavimą.

f) Finansinio apskričio klausimo sutvarkymui išrinkta J. žukauskas ir S. Jokubauskas.

g) 85-tos kp. iš Montello, Mass. įnešimui išnešta padėka ALTS. organui "Sandarai" už patarnavimą apskričiui ir išreikšta pageidavimai, kad "Sandara" ir ant toliaus pasiliktų T. MD. NAA. organu.

h) Išreikšta pageidavimas, kad TMD. centro valdyba duotų likusias knygas apskričiams ant komiso.

i) 85 ir 57 kp. įnešimu nutarta, kad TMD seimas galutinai nustatytų knygų leidimo klausimą ir kad butų išleidžiama nors po vieną knygą kas 3—4 mėnesiai.

j) 57 kp. iš Lowel,, Mass. įnešimu nutarta, kad TMD. centro valdyba butų renkama referendumo budu.

k) Tos pačios kuopos įnešimu išreikšta pageidavimas, kad TMD. centro valdyba sušauktų ekstra TMD. seimą, sutvarkymui TMD. reikalų, pridavimui gyvumo organizacijai.

11. Apskričio valdybon sekantiems metams slaptu balsavimu išrinkta: A. Čižauskas — pirm. (16 b.), J. Klimas — v.-pirminin. (6 b.), Samsonas gavo 3 balsus. Ant protokolų sekr. balsų gavo: J. Jurėnienė 10, Juodris 6, Samsonas 5. Prot. sekr. lieka Jurėnienė. Ant finansų raštinin. B. Juodris gavo 8 balsus, Palionis 6 ir Samsonas 7. F. sek. lieka B. Juodris. Kasierium aklamalijos budu išrinkta K. Vaičiunas. Apskr. organizatoriais išrinkta: Juozas Dailyda, Izabella Vasiliauskienė, Zigmas Jankauskas.

11. Apsvarsčius visuot. Amerikos liet. seimo reikalingumą dabartiniame momente išnešta rezoliucija:

"Kadangi šiame tragingame Lietuvos atgimimo momente A. liet. balsas ir parama turi didelę reikšmę Lietuvos žmonių laisvei tat TMD. NAA. susivažiavimas vienbalsiai išreiškė reikalavimą, kad politiškos Amerikos lietuvių partijos kuogreičiausia sušauktų visų Amerikos lietuvių seimą."

12. Susivažiavime užsiregistravo šitie svečiai: F. Bacevičius, U. Klimienė, T. Lukaševič, P. Zagarovskis, A. Vaškys, J. Mickevičius, J. Nevadauskas.

13. Sekančiam susivažiavimui skyrta vietos: Norwood, Mass. (gavo 12 balsų), Montello, Mass. (gavo 5 b.), So. Boston, Mass. (4 b.). Taigi sekantis TMD. N. AA. susivažiavimas bus laikomas Norwood, Mass.

14. Susivažiavimas uždaryta 6:00 v. v.

J. Klimas, pirm.
Kastant. Norkus, sekr.

Del Lenkų Priekabių.

Lietuvių protestai prieš lenkų imperialistinius siekius kas link užgriebimo Lietuvos sostapilės, Vilniaus, išvedė juos iš lygsvaros ir netekę net paviršutinio padorumo, pradėjo šmeižt netik visus lietuvius, bet ir pavienius asmenis. Tašku šmeižtų tuom tarpu nusistatė komp. Miką Petrauską, pirmininkavusį lietuvių mass-mitinge sausio 2 d. So. Bostone tikslu užprotestavimo prieš Lietuvos užpuolikus.

Lenkų "Kurjiere Bostonskame" iš sausio 6 d., Mikas Petrauskas apšauktas lenku - renegatu, nes girdi esanti pavardė lenkiška. Taigi čia jiem atsakymas: tegul darodo, kad šv. Petras buvo lenkas, tai bus galima su jų tvirtinimais sutikt. Lietuvoje pilna krikščioniškų pavardžių, kaip tai: Petraičiai, Petrauskai, Antanaičiai, Antanavičiai, Jonaičiai, Jonavičiai ir daugybė kitų, — tai, pagal lenkų — visi yra lenkai, — absurdiškas išvedžiojimas! Mikas Petrauskas nėra lenkas; neigi jo tėvai nei bočiai nėra jokiais atėjunais, o tikrais Lietuvos piliečiais nuo tų laikų, kaip ir visi kiti lietuviai atsirado ant sklypo žemės, kur šiandien Lietuva.

Mikui Petrauskui lenkai meta du pažeminančiu dalyku: kad jis del "biznio" dirbąs lietuviams ir kad jis "menkas" artistas tarnauti lenkams. Kad Mikas Petrauskas, ėjo visą laiką su jaunaisiais lietuviais, su jų pažangiuoju sparnu ir prarado gardų kąsnį duonos Rusijoje, nes butų ten turėjęs aprupintą ir užtikrintą buitį, bet ėjo su pažanga, nukentėjo del idėjos ir turėjo danginties lauk iš ten, kur galėjo gyvent gražiausiai, tik jeigu butų sukurin revoliucijos nesivėlęs, tai ten galėjo but "biznis". Kas link antro dalyko, kad Mikas Petrauskas butų lenkams per "menkas", tai galima tiems ponams pasakyti tiek: kiek jie turi ir ar turi bent-gi čia, Amerikoje, lenkus, baigusius aukštesnius muzikos mokslus, kaip kad Mikas Petrauskas? Gal kas pasakys, kad yra aukštus muzikos mokslus baigęs išsigarsinęs jų Padarevskis? Ne. Jis baigęs Waršavos Muzikalį Institutą, kuris toli gražu neprilygsta nei Petrogrado, nei Maskvos Imperatoriškoms Konservatorijoms ir ten negalėtų turėt vietos profesoriaus toks ponas Padarevskis iki tol, pakol neišlaikytų sulyg tų konservatorijų kvotimų,, nes ten profesorių vietas užima tik diplomuoti žmonės ir kaip tik konservatorijų, Petrogrado ir Maskvos, buvo nustatytas programas ir įsteigimas, tai visi pirmieji profesoriai laikė kvotimus. Buvo pradžioje keli išėmimai profesoriams, svetimžemiams, ne Rusijos pavaldiniams, nes savųjų profesorių pradžioje truko.

Lenkų kampanija, pradėta 1901 metais, smarkiai ėjusi iki 1904 m. per lenkus Petrapilyje, kaip tai generolai: Kukelį, Bokovskį, Ržepecką ir kitus didžiunus, kaip tai: Spasavičius, Kossovskius, Kamionką, Klečkovskį, kad nekuriuos lenkus iškėlus vie šumon. Tai toji kampanija sau pasižymėjo tuo laiku du dailininkus: pianistą Padarevskį ir dainininką Mišugą. Padarevskį norėjo padaryti "Solist Ego Veličestva", o Mišugą įvest trupon Imperatoriško teatro, kur yra dabar Kipras Petrauskas (Miko Petrausko brolis),o dar geriau— padaryti profesorium Petrapilio konservatorijos. Ponas Padarevskis betgi caro dvaran buvo užkviestas ir ten lingavo, kloniojos ir skambino, bet "solisto" vardo negavo. Ponui Mišugai buvo duota propozicija stot kvotiman, bet-gi Mišuga nestojo, nes tam žmogui, buvo trukumai moksliški. Reikia pasakyt, kad tie visi lenkai, veik visi yra iš Lietuvos. Pats - gi Padarevskis — pagirėnas, o Mišuga — rusinas. Tai ve kokie yra patįs "lenkai".

Kurie musiškiai nuėjo pas lenkus dirbti, tai tegul dirba, mes jų nerigailim. Ką vargšai lenkai darytų, jeigu lietuviai jiems negelbėtų! Visa eilė žmonių, kurie Lenkiją išlaikė, tai buvo Mickevičius, Kosciuška, Velioniškis ir dabar toks Pilsudskis ir daugbyė mažiau ženklyvų vyrų, bet-gi lietuvių kilmės, kurie gelbsti Lenkijai ir kenkia lietuviams; mes jų vienok nepaisom, mes turim pas save geresnių ir jų jau lenkams neatiduosime, užteko! Ikišiam laikui mes davėm lenkams daug pa jiegų, bet toliau mes jau busime Sau žmonės.

L. T. J.

ŠIS-TAS.

Martus rašo apie Lietuvą.

Iš pavienių lietuvių, t. y. rašančių į angl. laikraš., tik savo o ne organizac. vardu, daugiausia raštų patalpino gerb. A. M. Martus. Mums tapo prisiųsta The Evening News iš Wilkes-Barre, Pa., kur yra ilgas p. Martaus straipsnis, apie Lietuvą ir apie generolą Kosciušką.

Garbė ponui Martui ir patarimas Amerikos lietuviams profesionalams pasekt A. M. M. šiame darbe.

Kritika.

Vasario 9 dieną So. Bostone buvo prakalbos Lietuvių Labdarystės draugjos. Kalbėjo F. J. Bagočius. Antroje temoje kalbėdamas apie politiką pasakė teisingai apie klerikalų delegatus Europoje, bet kaip pradėjo kalbėti apie Lietuvių biurą Washingtone tai visai iškrypo iš vėžių, nes Bagočius nurodė, kad atstovai budami Washingtone nieko gero negali nuveikti del Lietuvos ir Washingtono vyriausybė visai nesiskaito su musų atstovais. Jis savo išvadžiojimus darė panašiai: 'Aš budamas kariuomenėje nuvažiavau į Washingtoną ir nuėjau į Lietuvių biurą. Ten radau Šliupą, Naruševičių ir kun. Žilinską darbuojanties prie memorialo; ten tas memorialas buvo piešiuku braižytas ir plunksna taisytas pagal jų geriausį supratimą, taigi aš ir prisidėjau prie to darbo pagal savo išmanymą ir ant galo užbaigėm. Reikėjo nešti pas prezidentą Wilsoną ir Sekretorių Lansingą. Šliupas atsisakė eiti, ir paskyrė mus tris. Naruševičius atstovavo tautą, kun. Žilinskas katalikus ir aš trečias kaipo militaristas. Ir mes trįs ėjom su tautos reikalais. Kada nuėjom pas prezidentą tai vargiai dasigavom iki džianitoriaus, bet paaiškinus kad mes atėjom su musų tautos reikalais ir norim induoti memorialą Wilsonui, tai dar leido biskį toliau ir suradom nigerį kuprotą, kreivų kojų, 72 metų senumo ir tam padavėm savo memorialą, prašydami, kad paduotų Wilsonui. Paskiau ėjom pas senatorių Lansingą. Įėję į jo ofisą, radom policmonų daugybę ir sargentą ir toliau negalėdami eiti atidavėm sargantui savo memorialą prašydami, kad paduotų sekr. Lansingui. Toliau norėjom Įduoti memorialą senatoriam, bet negalėjom surasti kur gyvena; paskiau ėjom pas ambasadorius, — nuėjom pas tris ir nė vieno neradom. Matydamas, kad tokis darbas visai neišmintingas, nes niekas nenori su mumis skaitytis, rezignavau iš savo vietos, sakydamas, kad reikią važiuot į namus, nors dar ikivaliai buvo laiko. Dabar turiu pasakyt tiek: pirmiau tikėjau diplomatijai, koliai nebuvau ištyręs tų dalykų, bet kada pramačiau ir persitikrinau vaikščiodamas, tai nėra kvailesnio darbo, sliaužiot apie jų namus, kurie nenori mųs įsileisti, bet jeigu randasi tokių kurie duoda pinigus, musų diplomatai moka praleisti ir turėti gerus laikus, važinėdami po svetimus kraštus, bet Lietuva iš to neturi jokios naudos".

Publika girdėdama tokį spyčių nežino ką manyti; kurie nėra davę aukų, juokiasi iš tų, kurie aukavo desėtkus dolerių ant Lietuvos aukuro, ir didžiuojasi, kad gerai padarė neduodami. Tie kurie aukavo ir dar žadėjo daugiau, girdėdami tokią kalbą liekasi sudemoralizuoti ir reikalauja tikrų žinių. ALTS. 7 kuopos susirinkime kilo klausimas ir po apkalbėjimui išrinkta komisija ištirti dalyką ir parašyt į "Sandarą" kritiką. Komisija kreipėsi Washingtono biuran su užklausimu ir gavo tokį atsakymą:

"Kada prezidentas ir Lansingas rengėsi (utarninke) išvažiuoti iš Washingtono į Europą ir diena prieš išvažiavimą (panedėlyj) turėjo paskutinę kalbą senate, mes, manydami, kad gal kalbės apie mažąsias tautas, norėjom butinai suteikti jam ir Lansingui du subatos vakare memorialu apie lietuvius informacijos delei. Memorialus rengėme skubėdami, p. Bagočius per dvi dieni gelbėjo mums musų darbe. Subatos vakare memorialai buvo parengti ir nunešėme prezidentui į p. Tumulty ofisą, palikome vienam iš sekretorių, kad anksti ryte perduotų (paties Tumulty ofise jau nebuvo) p. Lansingui.nunešėm į jo State Department ofisą, bet ir jo jau nebuvo. Mums sujieškoti, jo namų adresas už miesto, vėlai naktyje, tamsoj apie 8 8 v. vak., kas gi ten važiuos. Prašėme jo oficierų, kad jam patys ryte pasiųstų. Ir viskas gerai. To norėjome tą ir padarėme. Nejaugi p. Bagočius mislijo naktyje pas prezidentą audienciją gausiąs? Mes ne su tuo tikslu ėjom. Žinoma, p. Bagočiui reikėjo kur nors demagogiškos prakalbos, ot ir pasakė. Burnelės neužčiaupsi. Bet ar p. Bagočius tiki, kad jis tuomi musų Lietuvos reikalui kokią naudą padarė? Ar jis tiki, kad tuomi kam nors padarė naudą? Gaila.

J. Žilius, sekr.
Pild. Kom. "A. L. T."

Dabar komisijai prisieina tarti žodis. Į viršminėtas prakalbas susirinko daug publikos, nes tikėjo išgirsti ko naudingesnio nuo Bagočiaus. Buvo girdėti balsai: "Likęs advokatu kalbės rimtai". Bet Bagočius ir šiuom laiku kalbėjo bagočiškai, ir pas jį nematyt jokio pastovumo. Vieną dieną darbuojasi del kokios organizacijos nuo širdies, ir neprabėgs nė savaitė laiko, kaip pradeda tą patį darbą griauti. Taip daro Bagočius: pats padėjo rašyt ir nešė tą memorialą, paskui juokiasi iš savo darbo, lošė kudikio rolę. Taigi klusytojas turi žinoti, kad Bagočius atlieka aktoriaus rolę, o ne kalbėtojo. Mes perskaitę P. K. A. L. T. pranešimą matom, kame dalykas buvo, prie ko ėjo toj dienoj, ir jų tikslas buvo atsiektas. Bagočius juokėsi, kad sutikęs nigerį p. Tumalty ofise; mes pasakysim tiek: jeigu sekretoriaus vietą užima kas ten nebutų, nigeris ar baltas, jis yra pagarbos vertas daugiau už Fortunatą. Bagočius sako: "Norėjau nunešti senatoriams memorialą, ale nesuradom, kur gyvena", reiškia, jieškojo ir pats Bagočius, budamas advokatas ir negalėjo surasti tokių žmonių, kaipo senatorių. Ar tai nejuokai: advokatas sulošė mužiko rolę. Visi tie kurie girdėjot Bagočiaus kalbą ir manėt atsisakyt nuo aukų toliau, prašytum stoti vėl į darbą ir rinkti aukas L. N. Fondan, nes tai yra vienas iš geriausių budų kovai už Lietuvos laisvę.

Komisija:
K. Jurgeliunas,
J. Šilinis,
J. Tuinila.

Merginoms ir Vaikinams.

Naujų dainų ant 4 balsų ir 8 lekcijos notų išsimokinimas be mokytojo ant visokių instrumentų arba dainavimo knyga $1.50, parduodu už $1. Dar galima gauti pas **G. A. Baronas,** Box 501, McKees Rocks, Pa. (11)

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAŽUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašalina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėžutės 50 c. ir $1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.

J. RIMKUS
P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

DR. J. MARCUS
Gydo chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
11 PARMENTER st.
BOSTON, MASS.
Tel. Richmond 668
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakare.
Kitas ofisas, **490 Blue Hill ave., Roxbury, Mass.**
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte;
nuo 9 iki 10:30 vak.

PARSIDUODA

Gyvenimo ir valgymo namai (lodging and boarding house) 245 — 247 Canal st., 30 kambarių. Priežastis pardavimo, mirtis savininko. Biznis gerai nustatytas, gera vieta del atsakančių žmonių. Atsišaukit:

Philip Rosch,
247 Canal st.,
Lawrence, Mass. (9)

ŽIEMAI ATĖJUS.

Žiemai atėjus, visi žmonės, gali laiką praleisti skaitymui ir pasimokymui. Šian dien gadynė įdomi. Jieškome geresnės ateities Lietuvių tautai ir stovime ant slenksčio į Laisvą Lietuvą.

Daug naujų minčių, naujan gyveniman stojant, kiek vienas ras raštuose kun. Vl. Dembskio: **Iš ko kįla melai** (75 c.), **Inkvizicija** ($1.25), **Kankintiniai už mokslą** ($1.00), o ypatingai pamokinanti yra knyga: **Gyvenimas kun. Dembskio** (50c.). Kas nori išmanyti, prie ko šiadien spendžiasi musų klerikalai, tas butinai turi tuos raštus pasiskaityti.

Beto, reikia mokėti vaikus auklėti, ir pačiam reikia žinoti Lietuvos historija, norint, kad Lietuva galėtų tarpti ir išvengti visokeriopų žabangų. Todėl pasiulome dar šitas knygas: **Auklėjimas ir auginimas vaikų (50c.), Lietuvių Tauta senovėje ir šiandien** (2 tomu, už $3.00), **Slėktos viešpatavimas Lietuvoje** ($1.75).

Kas prisiųs $8.75, tas nereikalaus apmokėti persiuntimą, o kas užsisakys po atskirą knygą, tas turi primokėti už persiuntimą.

Adresuoti reikia šitaip:

Dr. J. Šliupas,
1419 N. Main ave.,
Scranton, Pa.

Apikakles
Veliausios Mados

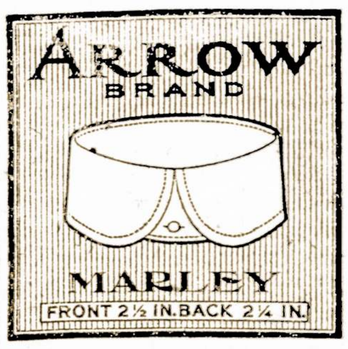

Užprašom visus pas:

C. P. YURGELUN,
377 Broadway,
So. Boston, Mass.

P. BARTKEVIČIA
Parduoda ruskus rublius labai pigiai. Jo štoro adresas:
P. Bartkevičia,
877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

DIDŽIAUSIAS IR JUOKINGAS

TEATRAS!

Rengia L. T. K. B. Choras.

Subatoj, 1 Kovo, 1919,

MAGNOLIA HALL

1176 Cooper Sq., Hyde Park, Mass.
Pradžia 6:30 val. vakare.

Gerbiamieji: — **Šis teatras bus vienas iš didžiausių ir juokingiausių iš visos apielinkės. Kurie matė parengtus veikalus šios organizacijos, tai užsiganėdijo pilnai ir simpatizuoja. Bus atvaizdinta 2 veikalai: "IŠGAMA"** ir komedija **"KNARKIA PALIEPUS".**

Gerbiamieji: — kviečiam atsilankyti visus, nes įžanga visai maža: — 35 c. Vaikams 15 c. Svetainė atsidarys 6 val. vakare.

Kviečia sekr. **A. F. Rusečkas.**

JOUKINGAS KOSTIUMŲ

BALIUS!

RENGIA LIETUVIŲ MOTERŲ PROGR. SUS. II RAJONAS

Subatoje, 1 d. Kovo-March, 1919 m.

LIETUVIŲ SALĖJE,

Kamp E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Prasidės nuo 7:30 vakare.

Šiuomi visus kviečiame prisirengti į viršminėtą vakarą. Kiekvienas taisykitės kostiumus, kad laimėtumėt dovaną.

Dovanos bus skiriamos tiems, kurių bus juokingi ir gražus kostiumai.

Taipgi bus daug svečių-jaunimo iš kitų miestų, tai turėsit progą linksmai laiką praleisti. **Kviečia KOMITETAS.**

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

Lietuviai Amerikoje

LAWRENCE, MASS.

Policija apstumdė ir profesorių. Pradėta šaudyties.

Streikas tebesitęsia. Kompanijos ir miesto valdžia, kuri visais galimais budais stengėsi gelbėti kapitalistus, o tokiais pačia is budais persekioja streikuojančius darbininkus, kad jau žmonėms rytais neduoda išeiti ir iš stubos. Buvo taip, kad vieno žmogaus moteris nelabai svei ka buvo ir daktaras prisakė tai moterei vartot tyrą šaltinio vandenį, na ir vieną rytą tos moters vyras eina prisisėmęs šaltinio vandens butelį ir pamato policmonai, kad žmogus nešasi butelį, pavijo tą žmogelį, sudaužė butelį, apdaužė buožėmis tą žmogų ir prisakė, kad daugiau nepasirodytų tuom laiku ant gatvės. Taipgi po kapitalistų didlapius 14 ir 15 dienomis pasirodė vėl melgingi pranešimai, buk jau italai nutarę panedėlyje eiti dirbti, taipgi ir kitos tautos tam pritarią, taip, kad panedėlyje pradės dirbti 85 nuošimtis. Bet panedėlyje visai atbulai pasirodė, nes ant piketų lainės buvo daugiau darbininkų negu per pir mutines 2 savaites, taipgi buvo areštavimų daug. Taipgi ta pati kapitalistų spauda subatoj ir nedėlioj vėl pradėjo šukauti, buk atvažiuoja iš Bostono ir kitur 2000 aidoblistų agitatorių ir štai ant pagarsinto laiko nuėjom ir mes keliuose susitarę ant stoties, kur buvo 'tvarkdarių" raitų ir pėsčių. Na ir laukėm tų "betvarkės" kelėjų ir štai pribuna trukis, išlipa keli apyseniai vyrai ir keletas moterų, tarpe tų visų pasitaikė vienam važiuoti į Lawrenca iš Andoverio Filips, Akdemijos Profesoriui, Mr. Alien, kuris važiuodamas susipažino su tula moteria, kuri daug šelpia Lawrenco darbininkus. Ta moteris perstatė Lawrenco darbininkų reikalavimus, sakydama, kad darbininkai reikalauja 48—54 t. y. dirbti 48 val. o mokestį gauti už 54 val. Darbininkai buvo prisidarę tokių kortelių "48—54", kurias išpradžios nešiodavo prisisegę prie skribelių, (dabar jau už tas korteles žmones muša ir areštuoja). Profesorius paprašė, kad duotų ir jam vieną. Gavęs iš moters tą kortelę, užsikišo už skrybelės. Kaip tik trukis sustojo, tai šnipai ir policmonai apstojo aplinkui ir kaip tik išlipo iš trukio prof. Alien, tuojaus prisikabino keli detektyvai, paskui policmonai ir pradėjo stumdyti. Tas žmogus pamatęs kad bus blogai, įbėgo į paštą, ten jį apstojo ir neišleidžia niekur, liepia grįžti atgal. Taipgi šnipai nužiurėjo kelias moterėles ir pradėjo varinėti nuo vienos gatvės ant kitos. Galų gale pradėjo ir jas stumdyti ir liepia grįžti atgal. Tos moterįs matydamos, kad jau išėjimo kitokio nėra kaip tik grįžti atgal, nes tie valkatos neduoda nė pastovėti ant vietos. Prie tų moterų buvo ir vienas musų draugas, jie nutarė važiuot atgal iki So. Lawrenco, ten nuvažiavę vėl išlipo, susijieškojo automobilių ir tokiu budu tos moterįs dasigavo į Lawrencą.

Dabar, po apstumdymui prof. Alien, jau ir kapitalistų didlapiai sako, kad policija elgiasi nemandagiai.

16 d. vas. š m. buvo jau ir šaudymosi. Ryte automobilius pilnas žmonių važiavo per miestą kurio policija norėj sulaikyt, bet važiuojanti neklausę. Policija paleido kelis šuvius. Važiuojantieji atsakė tuom pačiu. Sužeidimų nebuvo. Matomai šuviai buvo paleisti į orą. Per pietus vėl girdėjosi šaudymai, bet kol kas sužeidimų nesigirdi.

J. J. Kuršas.
Streiko reporteris.

LAWRENCE, MASS.

Laiškas Redakcijai.

Gerb. Red.: —

Jųs, beabejo, indėsite "Sandaron" žinutę iš anglų laikraščių iš 18 d. vasario apie kun. Vermausko iš Lawrence, Mass. apie Lawrenco lietuvių "nutarimą", kad "nužudyti kun. Vermauską". Bet bukite atsargųs, nes ta išpusta žinia, išsigalvota gal paties kun. Vermausko, tai yra melas, o amerikonų laikraščiai, žinote, kad sensacijas myli ir be apkaltinamųjų žinios vis deda įvairias kvailybes. Taip ir čia kun. Vermauskas, kad išsigarsinti save ir pasistatyti tarp svetimtaučių save kankiniu, išisgalvojo, kad lietuviai streikieriai, nutarę (by voting) jį nužudyti. Bet dalykai visai kitaip yra. Tas nutarimas streikierių yra atspausdintas "Sandaros" num. 8-tame prieš "Darbininke" num. 18-me tilpusį atsišaukimą ir ten nieko tokio panašaus nėra, ką išsigalvojo kun. Vermauskas. Jeigu tame susirinkime (13 d. vas.), kuris buvo pobažnytinėje salėje, prie Garden st., kas iš susirinkusių riktelėjo, kad "pakarti", tai juk visas susirinkimas neatsako.. Juk paties k. Vermausko parapijonai irgi jam spjaudė į akis (sausio 19 d. Miesto salėje) ir visaip koliojo, bet juk nei Tautos Fondas nei Sandara už tą atsitikimą neatsakė ir kaip buvo sveikutėlis kun. Vermauskas, taip ir yra.

Beje, kun. Vermauskas pranešė reporteriams, kad "didžiuma Lawrenco lietuvių yra radikalai, anarchistai, ir bolševikai". Taip sakydamas kun. Vermauskas šmeižia Lawrenco lietuvius ir žemina, purvina prieš svetimtaučių akis. Jeigu yra keletas bolševikų, kurie simpatizuoja Rusų sovietams, tai dar nereiškia, kad "didžiuma lietuvių", o ištikrųjų iš 4 tukstančų lietuvių gal galėtume priskaityti apie šimtą soc.-bolševikų. Tai visa "didžiuma". O anarchistų tarp lietuvių gal nerastume nei vieno.

Tikiuosi, kad indėsite "S." šiuos kelis mano žodžius ir taipgi, tikiuosi, kad kiti lietuvių laikrščiai, pažymėję, kad lietuviai streikieriai "nutarę nužudyti (sic!) kun. Vermauską", suvartos šias mano pastabas, o taipgi but gerai, kad Lietuvių streiko skyriaus presos komisija pasistengs aiškiaus nušviesti dalykus ir kun. Vermausko melagystes ir šmeižtus atitaisyti kaip lietuvių, taip ir svetimtaučių spaudoje.

Sų pagarba

P. Galindas.

P. S. Bostono amerikonų laikraščių sprindinius antgalvius ir ilgus aprašymus apie "bandymą nužudyt kunigo" mes skaitėme melais, kaip kad daug dalykų apie jieškančius savo teisių darbininkus ta spauda meluoja. Delto tos "žinios" mes "Sandaron" visiškai nedėjome. —**Red.**

ROCHESTER, N. Y.

Lietuvos Sunų ir Dukterų Dr-stės vakarėlis.

Vienintėlė tautiška draugija randasi šioje kolonijoje. Nuo jos susitvėrimo 1916 m. ji turėjo begalo didelį spaudimą iš visų pusių. Kaip klerikalai taip ir "bolševikai" diskreditavo prieš kiekvieną ypatą, kas tik teiravosi apie minėtą dr-ją.

Kadangi organizacija pastaty ta ant demkratiškų principų ir pasiskyrė sau už politinę vadovę ALT. Sandarą, tai jau kitiems gaivalams vietos nėra. Dabartiniuoju laiku musų tėvynė reikalauja materialės pagelbos, tat nors ši draugija jaunutė, bet paaukavo į LNF. $25.00.

Štai sumanyta parengti vakarėlį pasilinksminimui del savo narių ir pritarėjų. Nedėlioje, va sario 16 d. vakare įvyko su geriausiais pasisekimais. Klerikalų T. Fondas tame pačiame laike turėjo panašų vakarą. LSS. 7 kp. surengė tame laike apvaikščiojimą atminimui Karl Liebchnekto ir Rožės Luxemburg žuvimo. Prakilnios dvasios lietuviai ir jaunimas skaitlingai atsilankė.

Salė, kur L. S. ir D. Drg. vakarėlis įvyko, labai graži ir ruiminga. Šokiai prasidėjo 6 val. o apie 8-tą val. užkandžiai, kitoje saliukėje. Valgius ponia Baltrušaitienė gardžiai pagamino. Po užkandžių visi susirinko šokių salėn, kur buvo pildomas programas. Ponas N. Juodviršis draug. pirm. atidarė vakarą. Po kelių žodžių perstatė už programo vedėją p. K. J. Semašką, kuris užėmęs vietą, nurodė draugystės prakilnų tikslą ir ėmėsi vesti vakarą. Visų pirma sudainuota kvartetas iš p-lės O. Bijonaičiutės, U. Poškiutės, ir dvi seserįs, p-lės Glaveckiutės, Amerikos himnas. Pona Tofilė Valaiškienė paeiliavo dvi graži eili :' 'Laikas broliai, mums pabusti," "Kur vė jalis pučia". P-nia Valerija Gečienė sueiliavo dvi eili ir padainavo "Tėvynė", "Jaunystė" ir apie Lietuvą.

Ponas K. A. Orlauskas skaitė apie Lietuvos Atstatymo Bendrovę. Ona Bijonaičiutė sudainavo angliškai, "I am sorry 'ear". Ponas Kazys Gečias sakė eiles. P-as Ant. Usevičia, eiliavo "Šalin Tamsumas iš mųs krašto". Ponia Marijona Juodviršisenė sakė eiles: "O, Lietuva mano brangi!". Ponas J.K. Chapas kalbėjo keletą minučių nurodydamas jog dabar musų priešai yra bolševikai ir lenkai, kurie nori pavergti tėvynę Lietuvą. Ponia A. Gužauskienė sakė eiles. P. V. Valaitis akomponuodamas patsai pienu sudainavo "Alio medis". Alfreda Semaškiutė, 7 metų amž., sueiliavo: "Lietuva motinėlė". "Bielskio anatomija", sulošė p. P. Petronis, — labai puikiai nudavė ano "diplomato" žiniją, apie kuno dalis ir kit ką.

Vakaras pasibaigė su nepaprastu publikos užsiganėdinimu. Visi linksmųs, smagųs, sako duokit daugiau tokių vakarėlių. Dalyvavo virš 60 ypatų. Garbė Draugijai už pasidarbavimą. Garbė programo išpildytojams.

Prie draugijos prisirašė keli nauji nariai ir p. Orlauskas pardavė L. A. B-vės šėrų.

Lietuvis Sandarietis.

NEW HAVEN, CONN.

Teatras.

Vas. 16 d. čia tapo sulošta "Rytų Pilis", kurį vaidino New Britan, Conn. Dailės Mylėtojų Draugija. Kadangi lošėjų vardų neturiu, tai tik paminėsiu patį lošimą. Pasikėlus uždangai išvydom gražų pulkelį vaidintojų ir jie užtraukė "Lietuva Tėvynė musų". Publika sustojo, kurios buvo pilna svetainė. Iš eilės išeina dainininkė- solistė, kuri savo aniolišku balsu publiką užžavėjo. Jos balsas rodos iš kokių aukštybių ateina ir vėl iškilęs kur ten aukštai dausose dingsta. Už tai publika aplodismentais privertė ir antru kartu dainuoti. Po to išeina jauna mergaitė su deklamcija. Kaip tik atsikreipė į publiką tokia aiškia kalba, tokiais žodžiais, kad visa publika sudrėbino ir nėvienas ašaras šluostės. Po tam vyrų duetas gražiai sudainavo ir prasidėjo pats lošimas. Lošėjai visi gerai išsilavinę, kožnas atliko savo rolę labai gerai, o ypatingai jauno kunigaikštienės gyvenimas bus gyvu pamokinimu kiekvienam jaunam apsivedusiam kaip gyventi. Užbaigta vėl su "Lietuva Tėvynė musų". Visą lošimo laiką publika taip ramiai užsilaikė, kad geriau negalima nė norėti. Du metai atgal budavo švilpimų negali apsiklausyti, o dabar ramybė ir tyla publikoj viešpatauja. Mat žmonės eina prie susipratimo.

Taip, liaudis eina prie susipratimo, o vadovai iš proto. Vietinis kunigas per pamokslą susiriesdamas keikė, kad niekas į tą vakarą neitų. Ačiu jam už tokį išgarsinimą: žmonių pilna salė buvo. Kunigas net policijai sako apskundė vakaro rengėjus. Mat nedėlioje pas mus uždrausta vaidinti. Tai kokių darbų musų kunigai griebiasi neturėdami ką veikti.

J. Butkus.

NEW HAVEN, CONN.

Sandaros 10 kuopos viešas padėkos žodis New Britain'o Dailės mylėtojų grupei.

Gerbiamieji dailininkai lošėjai, dainininkai ir dainininkės, jaunoji deklamartoka ir rengėjai, — priimkite šį padėkos žodį nuo musų. Mes jusų prakilnų darbą taip aukštai vertiname ir gerbiame, kurį ne bile kas gali taip atlikti. Nuo savęs linkim, kad jųs nenuilstumėte ir ant toliaus veikę dailės srityje, kad ją iškeltumėte aukštai, aukštai į padanges. Mes pilnai tikime, kad jusų gabumai tą padarys, ir dailės žvilgsnyje musų kolonija kils.

Varde ALTS. kp. J. Butkus.

CAMBRIDGE, MASS.

Kaip dabar klerikalai darbuojasi kad Seimo nebutų.

Kada klerikalų naudai buvo reikalingas seimas, tai vienur su sirinkimuose balsuodavo štai kaip: "Kas norite, kad Lietuva butų laisva ir neprigulminga, ir kad butų seimas tai pakelkit dešinę ranką". Kadangi nėra nė vieno lietuvio darbininko, kuris nenorėtų matyti Lietuvą laisva ir neprigulminga, nors butų seimui priešingas — pakelia ranką. Klerikalai tęsia toliau: "Ačiu! matyt visi norite, kad seimas butų. Dabar kurie esate Lietuvos laisvės priešai ir nepritariat seimui, pakelkit ranką". Daugelis norėtų pakelt ranką prieš seimą bet nenori buti Lietuvos laisvės priešas, susilaiko nuo balsavimo, o kuris drąsesnis, pakelia ranką, tai tą ten pat apšaukia Lietuvos judošiais, nors ištikrųjų jie buvo priešingi seimui. Taip buvo Cambridge, Brightone ir k.

Dabar klerikalai bijo seimo, tai daro štai ką: Cambridge vasario 16 d. po bažnytinėj salėj vyčiai sudarė šurum - burum. Susirinko apie 15 vyčių, 30 moterų-davatkų ir apie 50 vaikučių, pradedant nuo 4 iki 13—14 metų senumo. Ateina klerikalų "šulas" p. Gudas iš Bostono ir nė ant estrados nelipęs sako:

"Kitų kolonijų katalikai balsuoja, kad seimo nebutų, todėl ir męs čionai turime nubalsuoti, kad seimo nebutų. Bus leista per balsus, ir tiems, kurie nori seimo, bet tas nereikalinga ir dabar kurie norit, kad seimo nebutų, pakelkite dešinę ranką".

Visi vaikai su džiaugsmu, nekurios davatkos ir keletas vyčių pakėlė rankas, kitos net dvi. Klerikalas A. Vaisauskas pradėjo skaityti balsus, bet pamatęs, kad tik vaikučiai balsuoja, kurie neturi mažiausio supratimo, kas tai yra seimas, ėmė ir susisarmatino, sako: "Aš negaliu suskaityti, — susimaišiau. Tada paėmė vietinis kunigas ir "suskaitė". Kada leista per balsus, kurie nori seimo, tai nė vieno balso nebuvo, bet del klerikališkos teisybės užrašė 3 balsus.

Ir štai žiuriu brostvininkų organe garsina, kad Cambridges kolonijos lietuviai nenori seimo, nes laike prakalbų nubalsavo 92 balsai prieš, 3 už. Ar bereikia didesnės kiaulystės: susirinko keletas mulkių ir nepilnamečių ir kalba varde visų Cambridge lietuvių!

Tą patį klerikalai daro ir kitur.

Kasbus.

Newark, N. J.

Vyčiai išvaikė publiką ir "laimėjo".

Lietuvą mylintieji musų kolonijos lietuviai sudarė organizatyvį komitetą sušaukimui massmitingo visuotino Amerikos lietuvių seimo reikale. Šaukėjų tarpe buvo J. A. Pempė, V. Ločeuskas, Dr. J. Staknevičius, A. Trečiokas.

Vas. 17 d. 8 v. v. susirinko žmonės paskirton vieton J. A. Pempė, paaiškino susirinkimo tikslą. Viskas ėjo gražiai, bet štai pasigirsta protesto balsas. Rėkia koks-tai tamsunėlis, kad šis mitingas nepilnas, nes prie šaukimo neprisidėjo Newarko katalikų centras. Tamsunėliui paaiškino, kad šį mitingą šaukė ne partijos, bet visi lietuviai. Jis vistiek rėkė, ir tik tada susiramino, kada kas-tai juokais jį perstatė į susirinkimo pirmininkus. Bet pirm. tapo išrinktas K. Vaškeičius, vice-pirm. Pempė. Greit kilo ginčai, ar reikia seimo, ar ne. Dauguma žmonių stovėjo už seimą, bet vyčių "generolas" kėlė baisų triukšmą, kad nereikia seimo. Ginčai tęsėsi iki 12 val. nakties. Žmonės darbininkai, išsireiškę už seimą nuėjo pasilsin, o liko tik rėksniai vyčiai, kurie balsavime pervarė savo iždavikišką užsispyrimą.

Ant rytojaus žmonės išgirdę tokį biaurų vyčių pasielgimą pasipiktino ir reikalauja kito mitingo ir seimo šaukimo.

Newarko Lietuvis.

CLEVELAND, OHIO.

Neriasi iš kailio.

"Darbininko" No. 14 tilpo žinutė iš Cleveland, Ohio. Tai buvo pastebėjimas Rutelės korespondencijos tilpusios "Darbininko" No. 4-tam. Mat Rutelė savo korespondencijoje parodė teisybę Juozui Šeštokui, apkaltindama Šeštoką už vienybės ardymą tarpe vietinių lietuvių.

"Darb." 14 num. Juozas Šeštokas, aiškinasi, girdi, aš nieko nenorėjau kaip tik vyčių merginas apginti nuo Sandaros choro (t. y. nuo Varpo choro), kad sandariečiai vilioją vyčių merginas su saldainėmis ir šalta koše kalbindami jas prie Sndaros choro. J. Šeštokas kaipo vyčių 25 kp. pirmininkas, pastebėjo pas vyčių merginas susipratimą ir vienybę, kurios neveikia partyviškų politikieriavimų, bet jaunimo parengtame vakarėlyj su visais žaidžia ir šnekučiuoja apie jaunimo reikalus, ir neskirdamos, kas vytis ar sandarietis. Užtai ggarbė vytėms, kurios jau supranta vienybės reikalą, ir neklauso "dvasiškų" tėvelių grumojimų. Bet J. Šeštokas matydamas tokią vienybę, net persigando: jam rodosi, kad vyčių merginos niekados negali turėti jokios šnektos su sandariečiais. Ir vyčių parengtame vakarėlyj (tai buvo naujų metų patikimui vakarėlis), užsilipęs ant estrados, pradėjo visokiais žodžiais šmeižti sandariečius, grasindamas vyčių merginas nuo Sandaros veikimo. Negana kad šmeižė tame vakarėlyj, bet dar ir per brostvininkų organą išvadino Sandariečius supuvusiais. Čia kaip tik tie visi šmeižimai ir supuvimai ir pritinka pačiam Šeštokui ir jo sėbrams ir kaipo tokiam "prakalbininkui" ir ponui lenkberniui, aš duodu ir ponišką pastabą: "kto sam taki to i drugiemu da znaki"...

Kad J. Šeštokas meluoja tai visi žino. Sandaros 18 kuopa, t. y. Varpo choras yra vienų vyrų choras, ten nei vienos mergmos nėra, na ir kamgi sandariečiai vilios merginas prie vienų vyrų choro? O kad vyčių tikslas ir veikimas yra supuvęs, taiparodo kad ir tas atsitikimas: 26 d. sausio, š. m. Clevelando Lietuvių šv. Jurgio bažnyčioje iškilusios peštynės ir areštavimai jų piemens su paklusniomis avelėmis ir kiti azijatiški vyčių darbai.

Sandarietis.

P. S. Neverta kreipt daug domos į brostvininkus ir jų spaudą: jie šmeižtais tik ir maitinasi. O tie susipratę lietuviai, kurie kalbina musų jaunimą dėties į kulturines, į demokratines organizacijas — vien tik pagarbos užsitarnauja. Šmeižtų nereikia atboti. — **Red.**

LOWELL, MASS.

Bedarbė.

Čionai labai didelė bedarbė. Virš 5000 žmonių neteko darbo. Priežstis tame, kad čia pirma dirbo amuniciją ir taip visokius karės reikmenis, o dabar tos dirbtuvės tapo uždaryta. Pirm karės Lowellyj buvo apie 90,000 gyventojų, o dabar siekia 100,000. Čia daugiausia yra medvilnės dirbtuvių ir kelios vilnonės ir geležinės. Kelios Shoe šapės. Visur darbas sumažėjęs. Medvilnės dabar dirba tik po tris dienas. Daugelis lietuvių yra be darbo ir negali gauti. Čia nekuriose dirbtuvėse dirba po 48 val. savaitėj, bet daugelis dirba ir po 36, nes tik po tris dienas savaitėj.

Bedarbis.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on February .., as required by the act on October 6, 1917.
(Released by the Commi'tee on Public Information).

ATEIVIŲ TAKSŲ ĮSTATYMAI

Išrodo, jog tarp ateivių yra daug nesusipratimo del svetimtaučių įstatymų. Viršininkai iš Suv. Valstijų Pinigyno Departmento Washingtone praneša, kad tie įstatymai neužilgo bus pilnai išaiškinti, kad nebutų nesusipratimų ir kad bus aiškiai pasakyta, ką skaitoma apsigyvenusiu ir neapsigyvenusiu ateiviu ("Resident" ir "Non-Resident" alien). Tais įstatymais manoma išrinkti taksus nuo įeigų, kurie buvo nemokėti, kuomet neapsigyvenusieji ateiviai buvo nuo jų paliuosuoti, ir jie yra išleisti ne delto, kad parodyti kokią nors neapykantą prieš svetimtaučius.

Žmonės, kurie moka tuos ir kitus taksus, visuomet turi reikalauti nuo kolektoriaus paliudijimo. Jei butų permokėta, vyriausybė žiurės, kad viskas butų teisingai atlyginta.

DEL TAKSŲ NUO INEIGŲ.

(Released By the Committee on Public Information. Bureau of Internal Revenue Washington)

Iš visų Suv. Valstijų gyventojų, neišskiriant nei laikinai apsigyvenusių, dabar yra renkami taksai nuo ineigų. Nuo tų, kurie dirba dirbtuvėse, taksai palaikomi iš algos. Kiekvienas darbininkas, ypatingai ateivys, kuris nemano visados čia gyventi, mokėdamas taksus turi reikalauti kvitos, kuri pareikalavus bus kiekvienam išduodama. Kvita yra išduodama tuomet, kuomet pinigai pasiekia valdžią. Nuo užmokėjimo laiko gali praeitį keliatą savaičių pakol jie valdžią pasiekia ir tokiu pat laiku nusitęsia kvitos gavimas. Jei nuo burio nors bus daugiau paimta, negu jam reikia mokėti, valdžia permokėtus pinigus sugrąžins. Tokiame atsitikime reikia kreiptis į Internal Revenue Komisijonieriaus arba jų deputatus.

Iškilus kokiam nesusipratimui galima kreiptis ir į Lietuvių Biurą šiuo adresu: **Lithuanian Bureau,** 6 W. 48-th st., New York City.

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas Jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantiją, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą, nes tai vienintėlis tos rųšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokesčių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užmokam nuošimtį iki ratos.

J. P. Tuinila

822 WashingtonSt., Boston, Mass

ŠALIN SKAUSMAS!

Budamas sveiku, darbe rasi smagumą, nepaisant kaip sunkus tas darbas butų.

Kiekvieno priederme yra saugot save nuo ligų. Turint šąlį ir nebandant jį prašalint, gali išsivystyt į pavojinga liga. Menkiausis nikšterejimas gali veliaus buti labai pavojingu, jeigu tuoj nebus prižiuretas.

PAIN-EXPELLER

tai užtikrinanti namine gydyole, kuri turi rastis kiekvieno namuose. Isgydymui šalčio krutineje, skausmų šonose ir nugaroje, rumatizmą ir neuralgija, trumpai sakant visokius skausmus raumenyse ar sanariuose Pain-Expeller ira geriauses.

Neapsigauk pi kdamas pigius vaistus didelese bonkose. **Reikalauk geriausiu.** Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksinko. VISU KITOKIU NEIMK. 45 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose ar tiesiog is laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.,
74—80 Washington St.,
New York.

Farmos, Farmos!

Ar nori geresnio gyvenimo, pirkie farmą, ant savęs neturėsi boso. Palik miesto biznius, mesk fabrikų darbus. Atvažiuok į Didžiausią Amerikoje Lietuvių Farmerių Koloniją, kur mes apgyvendinome su 438 Lietuviais farmeriais, kurie turi 3 Ukiškas Draugystes: 2 yra laisvos ir viena katalikiška, kuri turi lietuvį kunigą ir lietuviškas kapines. Musų ta Nauja Lietuva yra puikiausioj ir parankiausioj vietoj Lietuviams apsigyventi ant farmų Amerikoje, netoli nuo Chicagos, Detroito ir Grand Rapids'o, palei Michigan ežerą, tarpe Turgaunų miestų Scottville, Michigan ir Ludington, su laivų prieplauka, kuriuose yra produktų fabrikai ir druskos mainos yra ir uždarbių. Laukai gražus, lygus su daug upelių ir žuvingu ežeru. Keliai žviravoti puikiomis farmomis apgyventa. Žemė molis su juodžemiu, arba molis su smelžemiu. Derlingiausia del visokių javų, sodnų, daržovių, pievų ir gyvuliams ganyklų. Mes turime toje puikioje Lietuviškoje kolonijoje daug farmų del pardavimo nebrangiai, mažų ir didelių, su budinkais, sodnais su apsėtais laukais: kviečiais, rugiais, su gyvuliais, mašinomis. Turime gerų pigių, neišdirbtų laukų ant pardavimo nuo $8. už akerį ligi $18. už akerį. Mes vienintėlė Amerikoje lietuvių pardavija farmų, kurie parduodame ant lengviausių išmokėjimų arklius, karves, mašinas, Padarine, sėklas, ir farmas. Farmas galite įgyti ir mažai turint pinigų, geras farmas ir tarpe Lietuvių, kur jums ir šeimynai bus linksma gyventi. Norint platesnių žinių prisiųsk už 6 c. stampų, o gausi Kolonijos žemlapį ir Farmų Katalogą. Atvažiuok tuojaus, kuris pirks tam gelžkelio kaštus sugrąžinsime. **Dovanas duosime pinigais** $25.00 kožnam vienam, kuris tik atsiųs Kostumierį arba atsivež su sa savim pirkti farmų ir pirks, tuoj žadėtą sumą — $25. — išmokėsime. Tikras Kolonijos adresas:

A. Kiedis and Co.

Peoples State Bank Building, Scottville, Michigan.

Biznieriai, Garsinkites "Sandaroje',

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Kelnės del pasipuošimo arba darbo devėjimui. Vilnonės siaurių drižų, gvarantuotos 2 metams. Vertė $5.00. Neužsiganėdinus jum grąžinsime pinigus. Kai na tik $1.85. Parduodam tik 1 porą kostumieriui. Dykai. Auksuotą spilką su pirmu užsakymu. Tik kelius šimtus turim, tad greitai atsišaukit.

Pelnas. Galit užsidirbti pinigų užsakant savo draugams ir giminėms Jaunas Grant Case uždirbo $27. pirmą savaitę ir virš $500. per metą. Štai knyga dykai apie siuvimą materiolo sampelių ir tt. Prisiųskit mums savo vardą ir adresą šiandien.

Chicago Tailors Association,
Dept. G 508.

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVIČIUS)

Lietuvis dentistas.

Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12:30 dieną,
nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.

4 25 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formatas pasilieka kaip buvo ir bus posenovei 8-ių puslapių, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniam skaitymui ir supratimui musų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta.

Kaina metams —$2.. Pusei— $1. Pažiurėjimui num. dovanai.

"DIRVA"

2004 St. Clair av. Cleveland, O.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

DAKTARAS

A. F. CHRISTIAN

401 Marlborough St.
(Netoli Massachusetts ave.)
BOSTON, MASS.

VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte.
Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.

(Šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

Ligoniai, kurie serga sunkiai ir reikalauja ligonbučio gydymo ir priežiuros, užtikrinam, kad gaus geriausią priežiurą, gerą valgį ir kambarį, ir gerus patyrusius daktarus visą laiką. Mano privatiška Hospitalė yra aprupinta su medikališkais ir Chirurgiškais skyriais, geriausia Laboratorija del mikroskopiškų ir chemikališkų analizacijų Kraujo, šlapumų ir Pilvo ligų. Įsteigta 23 metai!

401 Marlborough St.
(Netoli Maassachusetts ave.)
BOSTON, MASS.

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo
Vincus F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013.

Garsinimas savo biznio "Sandaroje" Jums atneš didelį pelną.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po pietu.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st.,
Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Konservatorija

Lietuvių Muzikos Konservatorija, **769 Broadway,** So. Boston, Mass., užkviečia visus, kas nori pramokti dainavimo, piano, smuikos, teorijos muzikos ar šiaip susipažinimo su gaidomis ir t. p.

Už 10 lekcijų — viena ar daugiau savaitėje — nuo 8 dol. augštyn.

Mikas Petrauskas, Direkt.
769 Broadway,
So. Boston, Mass.

Dr. George P. Ross

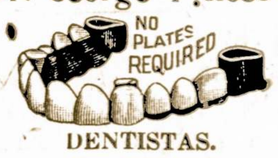

DENTISTAS.

Traukia dantis be skausmo.
Lengvais išmokėjimais.

455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsišakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig yšliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius **barberius,** pridaboju švarą, **skutame ir kerpame** visokiomis **madomis** — kaip kas nori.

Turiu švarią **pirmos klesos** pirtį ir galima **išsimaudyti.**

224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

VIENINTĖLIS LAWRENCE

Kriaučius

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužus vyrams ir moterims iš gerų audeklų ir pigesne kaina negu kitur. Taigi reikale užeikite ir persitikrinkite o visuomet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antrašu:

P. VALIULIS,
42½ Haverhill st.,
Lawrence, Mass.

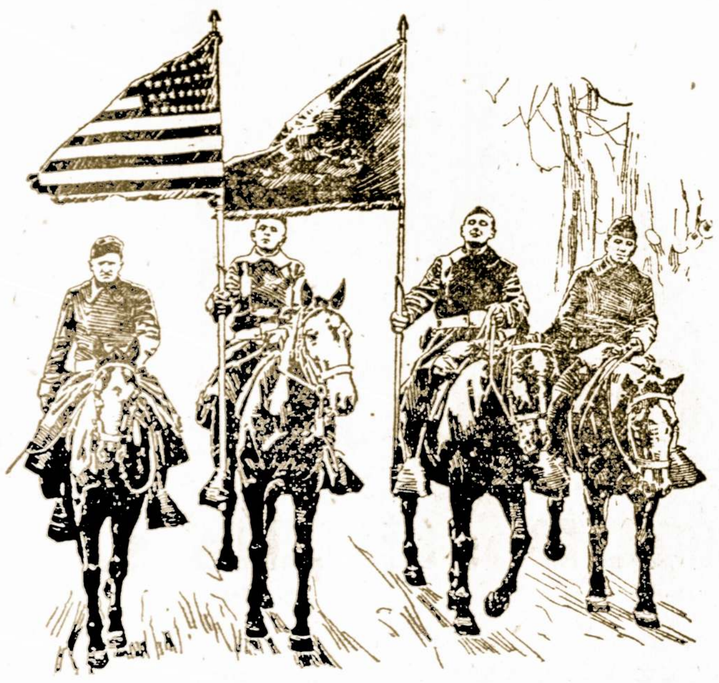

FIFTH LIBERTY LOAN - Penktoji Laisves Paskola

BUS PASKELBTA BALANDŽIO MĖNESYJE (APRIL) Gal ant $5,000,000,000.

The First American Flag to Enter Germany with our Army of Ocupation.

The Victorious Fifth Liberty Loan will pay the bills for maitaining our Expedition

Vietos žinios.

S. L. Šv. Kazim. Drg. už Seimą.

Vas. 23 d. įvyko virš-minėtos draugijos susirinkimas, kur besvarstant visus svarbesnius reikalus tapo pakeltas klausimas kas-link užmanymo šaukti visuotiną Am. Lietuvių Seimą. Dalyką apsvarsčius **vienbalsiai nutarta,** kad mes stojam vien tik už visuotiną Am. Lietuvių seimą, kuris butų sušauktas neveltui, kaip kad kitus seimus Amerkos lietuviai turėjo, bet kad **visos srovės turėtų** priversti savo vadovus susitaikinti, ir kad suvienytų visus fondus į vieną fondą ir veiktų visi bendrai, visų Lietuvių vardu, o ne kaipo atskiros partijos.

V. J. Račkauskas, pirm.
J. M. Pečiulis, sekr.

Sandariečiai subruzdo.

Vasario 23 d. įvyko skaitlingas ALTS. 7 kp. susirinkimas nuosavioje svetainėje, 409 Broadway, Bethesda name, salė 15-tą. Tai puikiausia vieta So. Bostone. Jau supirkta daug baldų, taisoma skaitykla, knygynas, mokykla. Nedėlioj, vas. 2 d. 6 v. v. įvyks "Įkurtuvių vakarėlis."

Po šio susirinkimo pasirodė, kad sandariečių tarpe yra veikliausis jaunimas, kuris beabejo sudarys prakilnią draugiją, kurioje galės sutilpti visas pažangus S. Bostono jaunimas.

Prie ALTS. 7 kp. pereitoje savaitėje prisirašė:

Antanas Ruseckas, Juoz. Kapočiunas, Jonas Brazukas, Alizas Piavorunas, Motiejus Moliejus, J. Marmakas, Jonas Tritulauskas, Mikolas Jazokas, Napolas Blaževičius.

"Mindaugį", 5 aktų istorišką veikalą statys Dudley Opera House ALT. Sandaros 7 kp. balandžio (apr.) 12 d. š. m. Šis neišpasakytos svarbos veikalas pirmu kartu statomas Bostone. Taipgi lietuvių draugijos prašomos tą dieną nieko nerengti, o visuomenė prašoma išanksto pasirupinti tikietus.

Rengimo Komisija.

Suvažiavimas L. A. B-vės So. Bostono apielinkės atstovų atsibuvo vas. 23 d. "Sandaros" ofise. Dalyvavo keliolika žmonių. Buvo apkalbama šie dalykai:

a) Atstatymas Lietuvos industrijos, k. t. įvairių dirbtuvių,

b) astatymas ukės ant mokslišku papėdžių,

c) užmezgimas sąryšių su užsieniais,

d) Lietuvai pareikalavus paskolos tarpininkaut Amerikoje, kad sukėlus ją tarpe lietuvių,

e) Atsiradus grupei Lietuvių amatininkų juos suvienyti ir padėti įsteigti dirbtuves pav. t. k. Resorcino, P. S. Mnfg. Co.,

f) Tarpininkauti visuose sąryšiuose su svetimomis šalimis,

g) Užlaikyti artimus sąryšius su Lietuva ir kolionijomis Amerikoje,

h) Sukelti 1/5 pageidaujamo B-vei kapitalo iš Naujos Anglijos, t. y. $100,000 bėgyje 6 mėnesių.

k) Visados vengti partijinių dalykų, nes čion nėra pripažinta partijos, bet vien tik ekonominiai užsiėmimai.

Todėl yra neišpasakytai reikalinga greitai ir rimtai veikti del L. A. B-vės auginimo.

Susirinkime dalyvavo sugryžusis iš Rochester, N. Y. inž. Žiuris ir kit. veikėjai. Tai buvo svarbus pasitarimas, kurio įvykinimas daug pagelbėtų Lietuvai atsistatydinti. Plačiau bus aprašyta L. A. B-vės kampelyje.

"Gabijos" choro repeticijos bus ketvergo vakare Lietuv. Svet. Visi atveikite, nes reikia ruošties prie "Birutės" ir "Fausto".

Laike prezidento Wilsono lankymosi Bostone, vas. 24 d., sufragistės surengė demonstraciją ties State House. Ten 22 tapo suareštuotos ir nugabentos į policijos nuovadą, No. 3, kur jos apkaltintos peržengime miesto ramybės įstatymo.

"Sand." Red.. lankėsi p. Rimkus, kareivis, iš Brightono. Jis dar neseniai sugrįžo iš armijos. Tarnavo prie orlaivininkystės.

CAMBRIDGE, MASS.

Koncertą ir teatrą rengia Šv. Juozapo Draugija, nedėlioj, kovo (March.) 2 d., 1 v. p. p. 277 Cambridge st. Institut salėje. "Gabija" vadovaujant komp. M. Petrauskui perstatys "Kaminakretį ir Malunininką" ir "Lietuvišką Milijonierių". — **K. S.**

L. J. Ratelio susirinkimas įvyks panedėlio vakare, kovo 3 d. **M. S. Biekša,** sekr.

LIETUVIŲ TAUTOS KAT. BAŽNYČIA RENGIA ŽAISLUS, PĖTNYČIOJ,

28 d. vasario, 1919. Po Bažnytinėj svetainėj. Pradžia 7:00 val. vakare.

Gerb.: — Tuose pukiuose žaisluose griežš puikus lietuviškas benas iš Cambridge, Mass. Ant minėto vakaro užkviečiam visus, kaip jaununs taip ir senus. Dalyvaus ir iš apielinkės miestelių jaunimas.

Kviečia LTKB. **Komitetas.**

Miko Korano Agenturos Pranešimas

KAREI PASIBAIGUS

DABAR LAIKAS ĮGYTI VISOKIAS NUOSAVYBES PIGIAI.

Karė jau pasibaigė ir žmonių upas pradėjo pakilti. Visi stengiasi kaip nors pagerinti savo buvį: vieni rengiasi pirkti farmą, antri namą, treti biznį. Daug yra pardavimui, bet del stokos vietos aš keliatą čia pamarkiuosiu:

2-jų šeimynų kampinis namas ir štoras lietuvių apgyventoje vietoje So. Bostone, kaina $5,500.

6-ių šeimynų namas ant Silver gatvės, visi geri įtaisymai, gasai ir toiletai. Metinė randa $540, kaina $2,600, įmokėti reikia $700.

3-jų šeimynų namas ant Eighth st. yra gasai ir toiletai, kaina $1,250, įmokėti $250.

Roxburyje 6 šeimynų namas su visais įtaisymais, po 5 kambarius ant kiekvienų lubų. Metinė randa $1,200. Kaina $7,900, įmokėti $1,400.

Allston 6 šeimynų muriniai namai su visais įtaisymais ir parankumais, po 5 kambarius; metinė randa $1,400.50, įmokėti $1.000.

Cambridge 6 šeimynų namas ir daug žemės del garažo arba kito namo, po 5 kambarius ant kiekvienų lubų. Randa $1,000, kaina $9,300.

Dorchester 22 šeimynų nauji muro namai ir štoras su elektra ir visais įtaisymais. Kaina $47,000, įmokėti $6,000. Metinė randa apie $6,000.

Webster, Mass. farma, 140 akrų žemės, puikios trobos, prie pat Webster, didelis sodnas ir daug gyvulių. Kaina $15,000, įmokėti $7,000.

Wrentham farma 100 akrų žemės, geros triobos, yra ukiškų padargų, kaina $4,500, įmokėti $1,000.

Stoughton farma, 5 akrų, dailus budinkai, grušių sodnas, prie miesto, kaina $3,800, įmokti $1,500.

North Stoughton farma, 12 akrų žemės, 2 šeimynų namas, banės, kaina $3,000, įmokėti $1,500.

Malden farma, 3 akrai žemės, barnė del 30 karvių, vienas fėras nuo Bostono, kaina $2,800, įm. $5.00.

Netoli Montellos farma 90 akrų puikios žemės ir triobos, kaina $4,500, įmokėti $2,000.

So. Bostone bučernės biznis, išdirbtas per daugelį metų, gyvenimas dviems šeimynoms ir štoras su visu namu ir bizniu parsiduoda tiktai už $2,600.

Dorchesteryje 2 namai 6 šeimynom po 6 kambarius ant žėdnų lubų. Daug žemės del daržovių ir garage. Kaina $12,500, įmokėti $2,500.

Dorchesteryje 3-jų šeimynų namas, po 6 kambarius, su visais vėliausiais įtaisymais. Vieta del Caragiaus. Naujas namas. Kaina $8,000, įmokėt $1,500.

Stoughtone farma, 14 akrų žemės, geros trobos. Su gyvuliais. Labai geroj vietoj ir gera žemė. Galima pirkti, arba mainyti ant namo So. Bostone arba Dorchesteryje.

Apart čia nurodytų mes turime tukstančius kitų pirkinių, malonėkite atsilankyti į musų ofisą, **366 W. Broadway, So. Boston, Mass.** ir pasitart, koki Jums pirkiniai reikalingi. Mes su jumis nuvažiuosime ir apžiurėsime namus arba farmas. Nes mes turime keturis automobilius vien tiktai del patarnavimo ir užganėdinimo kostumierių. Musų yra didžiausis ir teisingiausis ofisas. Visi džiaugiasi, kas su mumis reikalus turi. Per musų ofisą budavo siunčiami pinigai ir šifkartės prieš karę, taipgi pranešame, kad visoki siuntinėjimai per musų ofisą bus daromi ir dabar kaip tik keliai atsidarys.

INŠIURINAME NAMUS, RAKANDUS (FORNIČIUS) ir t. t.

Tikėdami kad visuomenė kreipsis prie musų įvairiais reikalais, pasiliekame

Su tikra pagarba,

AGENTAI:

P. Ketvirtis,
S. Puta,
F. Mučinskas
J. Ananis.

Valdytojas, Notary Public ir Justice of the Peace,

Mikas Coran,

366 Broadway, So. Boston, Mass.